

Иса Мәсіх — Құдайдың адамзатқа ойын білдірген «Сөзі»

1 Әуел баста Сөз болатын, Сөз Құдайда болатын, Сөз Құдай еді. **2** Сөз әуелден ақ Құдайда болатын. **3** Құдай бәрін Сөз арқылы жаратқан, жаратылған ештеңе де Онсыз пайда болмаған. **4** Сөз өмірдің бастауы болған. Сол өмір адамзат үшін Нұр еді. **5** Нұр түнекте жарқырайды, ал түнек Нұрды жеңе алған емес. **6** Құдай жіберген Жақия есімді адам болды. **7** Ол Нұрдың куәсі болып, барлық адамдарды Соған сендіру үшін келді. **8** Жақияның өзі Нұр емес еді, ол Нұр туралы хабарлау үшін келген болатын. **9** Эр адамға сәулесін түсіретін шынайы Нұр бұл дүниеге келе жатты. **10** Ол бұл дүниеде бар еді, бірақ әлемді жаратқан Сол болса да, адамдар Оны таныған жоқ. **11** Өзі таңдап алған халқына келгенімен, олар Оны қабылдамады. **12** Бірақ Оны қабылдап, Оған сенім артқандардың бәрін Ол Құдайдың рухани балалары болуға құқықты етті. **13** Бұлар табиғи жолмен, пенденің қалауы бойынша бұл дүниеге келгендіктен емес, Құдай оларға шынайы өмір бергендіктен ғана Оның рухани балалары болды. **14** Сөз адамға айналып, арамызда өмір сүрді. Сонда біз Әкенің жалғыз рухани Ұлының асқан ұлылығын көрдік: Ол рақымдылық пен шындыққа толы еді. **15** Жақия Ол туралы дауыстап куәлік етіп: — Менен кейін Келе Жатқанның жолы менен үлкен, өйткені Ол мен тумастан бұрын бар болатын деген Кісім Осы, — деді. **16** Оның шексіз рақымынан бәріміз молынан жарылқанып келеміз. **17** Құдай атабабаларымызға Таурат заңын Мұса пайғамбар арқылы берді, ал рақым мен шындық бізге Иса Мәсіх арқылы жетті. **18** Құдайды ешкім ешқашан көзімен көрген емес. Әкесімен тығыз байланыстағы жалғыз рухани Ұлы бізге Оны жақыннан танытты.

[Жақия пайғамбардың Мәсіх пен өзі туралы айтқаны](#)

19 Ал Жақия былай деп куәлік берген еді: яһудилердің басшылары діни қызметкерлер мен көмекшілерді Иерусалим қаласынан Жақияға жіберіп, «Сен кімсің?» деп сұратқан кезде ол жауап беруден бас тартпай: **20** — Мен (Құдай жіберемін деп уәде берген Құтқарушы) Мәсіх емеспін, — деп ашық айтты. **21** Олар: — Онда сен кімсің? (Мәсіхтен бұрын қайтып келуге тиісті) Ілияс пайғамбарсың ба? — деп сұрады. — Жоқ, ол емеспін. — Мүмкін, сен (Мұса Құдай жібереді деген) пайғамбар шығарсың? — Жоқ, — деп жауап берді. **22** Олар: — Бізді жібергендерге жауап беруіміз үшін кім екенінді айтшы? — деп сұрады. — Өзің туралы не дейсің? — **23** Сонда Жақия: — Ишая пайғамбар «Жар салған дауыс шығады айдалада: Жаратқан Иеге түзу қылып жол салыңдар!» деп алдын ала айтып кеткен болатын. Жар салған сол хабаршы менмін, — деді. **24** Бұл жіберілген кісілер парызшылдар қауымынан еді. **25** Олар Жақияға тағы да сұрақ қойып: — Егер сен не Мәсіх, не Ілияс, не келуге тиісті пайғамбар болмасаң, неліктен адамдарды (Құдай жолына түсіріп) суға шомылдыру рәсімінен өткізесің? — деді. **26** Жақия оларға: — Мен тек суға шомылдыру рәсімін ғана орындаймын; ал араларыңда сендер танымайтын Біреу тұр. **27** Ол менен кейін келе жатыр, бірақ мен Оның құлы болып кебісін эперуге де тұрмаймын, — деп жауап берді. **28** Бұл оқиға Жақия шомылдыру рәсімін орындап жүрген Иордан өзенінің шығысындағы Бетанияда болған.

Құдайдың адамдарды құтқару үшін құрбандыққа жіберген «Токтысы»

29 Келесі күні Жақия өзіне қарай келе жатқан Исаны көріп: — Қараңдар, Мынау Құдайдың құрбандыққа жіберген «Токтысы»! Ол адамзаттың күнәсын өз мойнына артып, сол үшін жанын қияды. **30** «Менен кейін Біреу келе жатыр, Оның жолы менен үлкен, өйткені Ол мен тумастан бұрын бар болатын» дегенімде, Сол туралы айтқан едім. **31** Мен де Оның шынымен кім екенін білмейтін едім. Бірақ

Оны Исраил халқына таныстырып, адамдарды шомылдыру рәсімінен өткізу үшін осы жерге келдім, — деді. **32** Содан кейін Жақия куәлік етіп: — Мен Киелі Рухтың көгершін бейнесінде көктен түсіп, Исаға қонғанын көрдім. **33** Исаны бұрын шынымен танымайтын едім; бірақ мені шомылдыру рәсімін орындауға жіберген Құдай маған: «Киелі Рухтың Біреуге қонғанын көргенде, Киелі Рухқа Шомылдырушының Соның Өзі екенін білесің», — деген болатын. **34** Мен Киелі Рухтың Исаға қонғанын көріп, Оның Құдайдың рухани Ұлы екеніне куәгер болдым, — деді.

Исаның алғашқы шәкірттерін таңдауы

35 Келесі күні Жақия мен оның екі шәкірті тағы сол жерде тұрды. **36** Ол қастарынан өтіп бара жатқан Исаны көріп: «Қараңдар, Мынау — Құдайдың құрбандыққа жіберген Тоқтысы!» — деді. **37** Екі шәкірті Жақияның айтқанын естіп, Исаның соңынан ере бастады. **38** Иса бұрылып, олардың Өзіне ергенін көріп: — Сендер не іздеп жүрсіндер? — деді. Олар Исадан: — Раббы! — арамей тіліндегі мағынасы «Үстазым!» — Сіз қайда тұрып жатырсыз? — деп сұрады. **39** Иса: — Келіңдер де көріңдер! — деді. Олар келіп, тұрған жерін көрді де, сол күні Онымен бірге болды. Уақыт түстен кейінгі сағат төрттер шамасы еді. **40** Жақиядан Иса туралы естіп, Оған ерген екеуінің бірі Шимон Петірдің інісі Әндірі еді. **41** Ол ең алдымен ағасы Шимонды тауып алып: — Біз Мәсіхтің Өзін таптық! — деді. Ал «Мәсіх» Құдай тағайындаған Құтқарушы Патша дегенді білдіреді. **42** Содан кейін Әндірі Шимонды Исаға ертіп келді. Иса Шимонға қарап: — Сен Жоханның ұлы Шимонсың. Бұдан былай Кефа деп аталасың, — деді. Кефа грекше — Петір, яғни «Тас». **43** Келесі күні Иса Ғалилея аймағына бармақшы болды. Філіпті тауып, оған: «Менің шәкіртім болып, соңымнан ер», — деді. ^Філіп те Әндірі мен Петір тұратын Бетсайда қаласынан еді. **45** Філіп Натанайылды тауып алып, оған: — Біз Мұса Тауратта жазған, басқа пайғамбарлар да өз жазбаларында айтып кеткен Мәсіхті таптық! Ол

— назареттік Жүсіптің ұлы Иса! — деді. **46** Бірақ Натанайыл: — Сол Назареттен не жақсылық шығар дейсің? — деп жауап қатты. Філіп оған: — Келіп, өзің көр! — деді. **47** Иса өзіне қарай келе жатқан Натанайылды көргенде: — Мынау — қулықсұмдығы жоқ, нағыз исраилдік, — деді. **48** Натанайыл: — Сіз мені қайдан білесіз? — деп сұрады. Иса: — Сені Філіп шақырмай тұрып, інжір ағашының астынан көріп едім, — деді. **49** Натанайыл (өзін Исаның інжір ағашының қалың жапырағының астынан көре алғанына қайран қалды да): — Үстаз, Сіз Құдайдың рухани Ұлысыз, Исраилдің Патшасысыз! Соған көзім жетті, — деп жауап берді. **50** Иса оған: — Мен «сені інжір ағашының астынан көрдім» дегенді ғана айтқанда, Маған сеніп қалдың. Әлі бұдан да зорды көресің! — деді. **51** — Сендерге өте маңызды шындықты айтайын: бұдан былай көктің ашылғанын көресіңдер! Сонда Құдайдың періштелері аспанға көтеріліп және Құдай тағайындаған Билеуші — Маған түсіп келіп тұратын болады.

2

Исаның Қана қаласындағы тойда істеген кереметі

1 Екі күннен кейін Ғалилея аймағының Қана қаласында бір үйлену тойы болды. Исаның шешесі сонда еді, **2** Иса да шәкірттерімен бірге шақырылды. **3** Шарап таусылып қалып, Исаның шешесі Оған: — Олардың шарабы қалмады, — деді. **4** Иса: — Апа, Маған оны не үшін айтасыз? (Керемет жасау үшін көктегі Әкем белгілеген) уақытым әлі келген жоқ, — деп жауап берді. **5** Дегенмен шешесі қызметшілерге: — Ол не айтса, соны істендер! — деп ескертті. **6** Сол жерде яһудилердің дәстүрі бойынша діни тазару салтына арналған, ішіне он шелектей су сыятын алты тас күбі тұр еді. **7** Иса қызметшілерге: — Күбілерді суға толтырындар! — деді. Олар күбілерді суға ернеулетте толтырды. **8** — Аздап алып, асабаға апарындар! — деді Иса. Олар апарып беріп, **9** асаба шарапқа

айналған элгі суды татып көрді. Бірақ асаба оның қайдан екенін білген жоқ, мұны тек суды шөміштеп алған қызметшілер ғана білетін. Асаба таңғалды да, күйеу жігітті шақыртып алып: **10** «Әркім алдымен жақсы шарабын құяды, қонақтар қызып алған кезде оның төмендеу түрін береді. Ал сен ең жақсысын осы уақытқа дейін сақтап қойыпсың!» — деді. **11** Осылай Иса кереметтерінің алғашқысын Ғалилеядағы Қана қаласында жасап, Өзінің ұлылығын көрсетті. Ал шәкірттері Оған сенді. **12** Содан кейін Иса шешесі, інілері және шәкірттерімен бірге Қапарнаумға барып, сол қалада бірнеше күн тұрды.

Ғибадатхананы алыпсатарлардан тазарту

13 Яһуди халқының Құтқарылу мейрамы жақындағанда, Иса Иерусалимге барды. **14** Ғибадатхана алаңында (құрбандыққа шалынатын) өгіз, қой, көгершін сатушыларды және шетелдік ақшаны (зекет беру үшін жергілікті ақшаға) айырбастаушыларды бақылады. **15** Кендірден қамшы өріп алып, сатушылардың бәрін қой, өгіздерімен бірге ғибадатхана ауласынан қуып шықты. Айырбастаушылардың ақшаларын шашып, үстелдерін аударып тастады. **16** Көгершін сатушыларға бұрылып: — Мыналарыңды бұл арадан алып кетіңдер! Көктегі Әкемнің киелі үйін базарға айналдырмаңдар! — деді. **17** Сонда шәкірттері «Сенің үйіңнің қамын жеп, азапқа түсемін» деген Киелі жазбадағы сөздерді естеріне түсірді. **18** Ал яһуди басшылары Оған: — Осыны істеуге қақыңның барын қандай кереметпен дәлелдемексің? — деді. **19** Иса оларға: — Мына киелі үйді бұзыңдар, Мен оны үш күнде қайта тұрғызамын, — деп жауап қатты. **20** Яһудилер: — Бұл киелі үй қырық алты жыл бойы салынды. Ал Сен оны үш күннің ішінде қайта тұрғызбақшымысың? — деді. **21** Бірақ Иса «киелі үй» дегенде Өзінің денесі туралы айтқан еді. **22** Сондықтан Иса өлімнен қайта тірілген кезде шәкірттері Оның осылай дегенін естеріне түсіріп, Киелі кітапта жазылған және Исаның Өзі айтқан пайғамбарлық сөздерге

сенді. **23** Құтқарылу мейрамы кезінде Иса Иерусалимде болғанда, кереметтерін көрген көп адам Оған сенді. **24-25** Алайда бәрінің ойы мен ниеті құбылмалы екенін біліп, Иса оларға сене қоймады. Адам баласының көңіліндегісін толық білгендіктен, біреудің Өзіне мәлімет беруін қажет етпеді.

3

Нікөдемнің сұрағы: Құдайға қалай жақындауға болады?

1 Парызшылдар арасында яһуди халқының Никөдем есімді басшысы бар еді. **2** Ол Исаға түнде келіп: — Үстаз, Сіздің Құдайдан келген мұғалім екендігіңізді білеміз, себебі Сіздің кереметтеріңізді Құдайдың қолдауынсыз ешкім де жасай алмайды, — деді. **3** Иса: — Саған өте маңызды шындықты айтып тұрмын: кімдекім қайтадан туылмаса, Құдайдың Патшалығына кіре алмайды, — деді. **4** Никөдем: — Есейген адам қалайша қайта туылады? Шешесінің құрсағына еніп, екінші рет дүниеге келуі мүмкін бе? — деп сұрады. **5** Иса: — Саған өте маңызды шындықты айтайын: кімдекім судан және Киелі Рухтан туылмаса, Құдайдың Патшалығына кіре алмайды. **6** Тэннен — тэн, Рухтан — рух туады. **7** Менің «қайтадан туылуға тиіссіндер» дегеніме таңданба! **8** Жел қалаған жерінде соғады: оның гуілін естисің, бірақ қайдан келіп, қайда кеткенін білмейсің. Киелі Рухтан туылған әр адамның басынан өткені де осыған ұқсас, — деді. **9** Никөдем: — Бұл қалай болады? — деп сұрағанда **10** Исаның жауабы мынау болды: — Исраилдің дін мұғалімі бола тұра, осыны білмейсің бе? **11** Саған өте маңызды шындықты айтайын: біз білгеніміз туралы сөйлеп, көргеніміз туралы куәлік етеміз, алайда сендер куәлігімізді қабыл алмайсыңдар. **12** Мен сендерге жерде болып жатқандарды айтқанда сенбейсіндер, ал егер көктегі рухани нәрселер туралы сөйлесем, қалай сенбексіндер? **13** Көктен келген Билеушіден басқа ешкім көкке шыққан жоқ, (Ол көкте тұрушы). **14** Мұса пайғамбар айдалада мыс жыланды жоғары

көтеріп қойған. Дәл солай көктен келген Билеуші де көтеріліп қойылуға тиіс **15** Сонда Оған сенуші әркім мәңгілік өмірге ие болады. **16** Өйткені Құдай адамзатты сондай қатты сүйгендіктен, Өзінің жалғыз рухани Ұлын құрбандыққа берді. Енді Оған сенуші әркім жаны тозаққа түспей, мәңгілік өмірге ие болады. **17** Құдай Өзінің рухани Ұлын адамзатты соттауға емес, құтқаруға жіберді. **18** Оған сенушілер қияметте сотталмайды, ал Құдайдың жалғыз рухани Ұлына сенбейтіндер әлдеқашан сотталған. **19** Ал соттың мәні мынадай: «Құдайдың Нұры» жерге келді, бірақ адамдар Одан гөрі түнекті жақсы көрді, себебі олардың істері жаман еді. **20** Жамандық істеген әркім Нұрды жек көріп, жасаған істері әшкереленбес үшін Нұрға жоламайды. **21** Ал шындыққа сай өмір сүретін әркім өз істерінің Құдайдың көмегімен жасалғандығы көрініп тұрсын деп Нұрға шығады.

Жақияның Исаға жол беріп, қастерлеуі

22 Бұдан кейін Иса шәкірттерімен яһуди аймағына барып, сонда біраз уақыт бірге болып, теріс жолдан қайтқан кісілерді шомылдыру рәсімінен өткізіп жүрді. **23** Ал Жақия Сәлім қаласына жақын Енонда шомылдыру рәсімін орындап жүрді, өйткені ол жерде су мол еді; адамдар келіп, өздерін шомылдыртты. **24** Сол кезде Жақия әлі абақтыға жабылмаған болатын. **25** Осы уақытта Жақияның шәкірттері мен кейбір яһудилер арасында діни тазару салттары туралы айтыс туды. **26** Олар Жақияға келіп: — Үстаз, өткенде Иорданның арғы жағында сізбен бірге болып, өзіңіз куәлік берген Адам шомылдыру рәсімін орындауда. Жұрттың бәрі де Соған барып жатыр! — деді. **27** Жақия былай жауап берді: — Құдай бермесе, ешкім еш нәрсе ала алмайды. **28** «Мен Мәсіхтің Өзі емеспін, тек Оның алдынан жіберілген хабаршысы ғанамын» деп айтқаным сендер өздерің куәсындар. **29** Қалыңдығы бар кісі — күйеу жігіт қой. Ал күтіп тұрған досы оның даусын естіп, қуанады. Қазір менің қуанышым қойныма сыймай тұр. **30** Мәсіхтің беделі артып, ал

менікі төмендеуге тиіс. **31** Көктен келген Ол бәрінен де ұлы, ал жерден пайда болған мен жердікімін, сондықтан жер тілінде сөйлеймін. Көктен келген Мәсіх бәрінен де ұлы! **32** Ол Өзінің көкте көріп, естігеніне куәлік етеді. Алайда Оның хабарын ешкім қабылдамайды; **33** бірақ соны қабылдағандар Құдайдың Өзін шындық деп мойындайды. **34** Құдай жіберген Мәсіх Оның хабарын жариялайды, өйткені Құдай Оған Киелі Рухын шексіз береді. **35** Экесі Ұлын сүйіп, Оның қолына бар билікті тапсырған. **36** Құдайдың рухани Ұлына сенушілер мәңгілік өмірге ие. Ал Оны тыңдамағандар шын өмірді көрмей, Құдайдың төніп тұрған қаһарына ұшырайды.

4

Құдайға сиыну туралы самариялық әйелмен әңгіме

1 Иса Жақиядан гөрі көбірек шәкірттер тауып, шомылдыру рәсімінен өткізіп жатыр деген хабар парызшылдарға жетті. **2** Шынында оны істеп жүрген Исаның Өзі емес, шәкірттері еді. **3** Сондай хабардың парызшылдарға жеткенін білген Иса Яһудея аймағынан Ғалилеяға қайта оралды. **4** Құдайдың еркімен Иса Самария аймағы арқылы жол жүруге тиісті болды. **5** Сөйтіп Самариядағы Сихар қаласына келді. Бұл қала (ежелде Исраил халқының түп атасы) Жақыптың өз баласы Жүсіпке мұра етіп қалдырған жеріне жақын орналасқан. **6** Сол жерде «Жақып құдығы» бар еді. Жол жүріп шаршаған Иса құдықтың қасына отыра кетті. Түс мезгілі болатын, **7-8** ал шәкірттері қалаға тамақ алуға кеткен еді. Сол кезде құдықтан су алу үшін самариялық бір әйел келді. Иса одан: — Маған ішетін су берші, — деп сұрады. **9** Самариялық әйел: — Өзің яһуди бола тұра, қалайша менен, самариялық әйелден, су сұрайсың? — деп таңғалды. Себебі яһудилер (діни сенім бойынша арамданбау үшін) самариялықтармен араласпайды. **10** Сонда Иса: — Егер Құдайдың өзіне не сыйлағысы келгенін және су сұраған

Адамның кім екенін білсең, сен Оның Өзінен су сұрар едің. Сонда Ол саған «өмір суын» берер еді, — деп жауап берді. **11** — Мырза, құдықтан су алатын Сіздің ыдысыңыз жоқ, ал құдық терең ғой. Онда сол өмір суын қайдан аласыз? **12** Мына құдықты қалдырған арғы атамыз Жақыптан да ұлысыз ба? Өзі де, балалары да, малы да одан су ішкен, — деді әйел. **13** Иса оған былай деді: — Мына судан ішкен адам тағы шөлдейді. **14** Ал кімдекім Мен беретін «судан» ішсе, ол мәңгібақи шөлдемейтін болады. Мен беретін «су» оның ішінде мәңгілік өмір сыйлайтын, бұрқылдап жатқан «қайнарға» айналады. — **15** Сонда әйел: — Мырза, бұдан былай шөлдеп, су алуға осында келе бермеуім үшін маған осы судан беріңізші! — деп сұрады. **16** Иса оған: — Барып, күйеуіңді шақыр, езің де кел! — деді. **17** — Күйеуім жоқ, — деді әйел. Ал Иса оған: — Күйеуім жоқ деп шынықты айттың. **18** Бес рет күйеуге шықтың, ал қазіргің күйеуің емес. Мұны дұрыс айттың, — деп жауап берді. **19** Сонда әйел: — Мырза, Сіздің пайғамбар екеніңізге көзім жетіп тұр! **20** Ал енді, біздің атабабаларымыз мына таудың басында мінажат еткен, ал сіздер сиынатын орын Иерусалимде болуға тиіс дейсіздер, қайсысы дұрыс? — деп сұрады. **21** Иса оған былай деді: — Айтқаныма илан: көктегі Әкеге осы таудың басында және Иерусалимде ғана сиынбайтын замандарың да келе жатыр. **22** Сендер өздерің білмейтін Біреуге табынып келесіндер, ал біз Кімге табынып жүргенімізді білеміз, өйткені Құдай яһудилер арқылы адамзатты құтқармақ. **23** Нағыз сиынушылардың Құдайдың Рухына кенеліп, Әкеге шындап бас ұрып сиынатын уақыты болады, тіпті келе жатыр: Әке осындай бас ұрып сиынушыларды қалайды. **24** Құдайдың Өзі — Рух. Сондықтан Оған сиынатындар Оның Рухына кенеліп, шындықпен сиынуға тиіс. — **25** Сонда әйел: — Мәсіх деген Құтқарушы Патшамыздың келетінін білемін. Ол келгенде бізге бәрін ашық айтады, — деді. **26** Иса: — Сенімен сөйлесіп тұрған Мен Соның Өзімін, — деп әйелге жауап берді.

[Пісіп тұрған астық туралы астарлы сөз](#)

27 Сол арада шәкірттері қайтып келіп, Исаның бір әйелмен сөйлесіп отырғанына таңғалды. Бірақ ешқайсысы «Одан нені сұрайсыз?» немесе «Онымен неге сөйлесесіз?» деп сұраған жоқ. **28** Әйел су алатын ыдысын қоя салып, қалаға қайтты да, жұртқа: **29** «Жүріңдер, менің құпия ісәрекеттерімнің бәрін дәл айтып берген Кісіні көріңдер! Ол Құдай жіберген Мәсіх емес пе екен?» — деді. **30** Олар қаладан шығып, Исаға қарай бет алды. **31** Осы екі арада шәкірттері: — Үстаз, тамақ ішіп алыңыз, — деп өтінді. **32** Ал Иса: — Менің сендер білмейтін тамағым бар, — деді. **33** Шәкірттері: — Оған біреу тамақ әкеп берген бе? — десті. **34** Иса оларға астарлап былай деді: — Өзімді Жібергеннің еркін іске асырып, Оның тапсырғанын толық орындау Маған нәр болады. **35** Сендер «төрт айдан кейін егін орамыз» дейсіңдер. Ал Мен сендерге былай деймін: көздеріңді ашып, егіндіктерге қарандар, олар жинауға дайын пісіп тұр. **36** Қазірақ орушылар жалақыларын алып, мәңгілік өмірге арналған өнімді жинап жатыр. Осылай егінді еккен де, жинаған да бірге қуанады. **37** «Біреу еккенді біреу орады» деген мақал осы жағдайда рас болып тұр. **38** Мен сендерді Маған адам әкелу үшін өздерің еңбек етпеген жерге жұмсадым. Басқалар жұмыс істеді, ал сендер олардың еңбегінің жемісін көріп жатырсыңдар. **39** Сол қаладағы самариялықтардың көпшілігі әлгі әйелдің «Ол менің құпия ісәрекеттерімнің бәрін дәл айтып берді» деп қуәлік еткен сөзі арқылы Исаға сене бастаған еді. **40** Сондықтан олар Исаның қасына келгенде Оның өздерімен бірге қалуын өтінді. Содан Иса екі күн сол жерде болды. **41** Оның сөзін естіп, тағы көбірек кісілер Исаға сенді де, әйелге: **42** — Біз енді тек сенің айтқаның бойынша сеніп қоймай, Оның сөзін өзіміз естіп, шынында дүниені Құтқарушы Осы екенін білдік, — деді.

Патша қызметкері баласының сауықтырылуы

43 Екі күннен кейін Иса сол жерден әрі қарай Ғалилеяға кетті. **44** Ал Оның Өзі: «Пайғамбардың өз елінде қадірі жоқ» деп ашық айтқан

еді. **45** Бірақ Иса Ғалилеяға келгенде, ғалилеялықтар Оны жылы қабылдады. Өйткені олар да Иерусалимдегі Құтқарылу мейрамына барып, Исаның істеген барлық кереметтерін көрген еді. **46** Сөйтіп Иса үйлену тойында суды шарапқа айналдырған Ғалилеядағы Қана каласына тағы да келді. Сол кезде Қапарнаумда баласы ауырып жатқан патша сарайының бір қызметкері бар екен. **47** Ол Исаның Яһудея аймағынан Ғалилеяға келгенін естіп, Оған барды да: — Келіп, баламды сауықтырып берсеңіз! Ол өлім аузында жатыр, — деп өтінді. **48** Иса: — Құдіретімді дәлелдейтін кереметтерімді көрмесеңдер, Маған сенбейсіңдер, — деді. **49** Ал баланың әкесі Оған: — Мырза, ұлым өлмей тұрғанда келіңізші! — деп жалбарынды. **50** Сонда Иса: — Үйіңе бара бер, балаң амансау! — деді. Ол Исаның айтқан сөзіне сеніп, кетіп қалды. **51** Келесі күні жолшыбай оның қызметшілері кездесіп: — Балаңыз амансау, — деді. **52** Сонда ол қызметшілерінен баласының жағдайы қай сәтте жақсарғанын сұрады. Олар: — Кеше түс кезінде сағат бірде ыстығы қайтты, — деді. **53** Сонда әкесі Исаның өзіне «балаң амансау» деген кезі дәл сол сәтте болғанын біліп, үй ішімен Исаға сенді. **54** Осылай Иса Яһудея аймағынан Ғалилеяға келгеннен кейін екінші рет керемет іс жасап, Өзінің құдіретін танытты.

5

Исаның Бетездадағы науқасты сауықтыруы, дін басылармен пікірталасының басталуы

1 Біраз уақыттан кейін яһудилердің тағы бір мейрамы болып, Иса соған қатысу үшін Иерусалимге өрлеп барды. **2** Қаланың Қой қақпасының қасында еврейше Бетезда деп аталатын хауыз бар, оның төңірегіне бағаналы бес ғимарат салынған. **3** Оларда соқырлар, ақсақтар, сал болып ауырғандар, тағы басқа көптеген науқастар жататын. (Бұлар судың шайқалғанын күтетін. **4** Себебі Құдай жіберген бір періште андасанда хауызға түсіп, суды шайқағаннан

кейін алғаш шомылған адам қандай ауыруы болса да, жазылып шығады екен.) **5** Бұл жерде отыз сегіз жылдан бері ауру бір кісі бар еді. **6** Иса оның жатқанын көріп, көптен ауру екенін білген соң: — Сауыққың келе ме? — деп дауыстады. **7** Науқас: — Иә, Мырза, бірақ мені су қозғалғанда хауызға түсіретін адам жоқ. Жеткенімше, басқа біреу менен бұрын түсіп қояды, — деп жауап берді. Иса: **8** — Түрегел, төсенішінді ал да, жүре бер, — деді. **9** Әлгі кісі сол сәттеак ауруынан жазылып, төсенішін алды да, жүріп кетті. Бұл оқиға (яһудилердің демалысы) сенбі күні болған еді. **10** Сондықтан яһуди басшылары жазылған адамнан: — Сенбі емес пе? Төсенішінді көтеріп жүргенің не? Бүгін жұмыс істеуге болмайды ғой! — деді. Ол: **11** — Мені сауықтырған Адам: «Төсенішінді ал да, жүре бер» деген еді, — деп жауап қатты. **12** — «Төсенішінді ал да, жүре бер» дейтін Ол кім Өзі? — деді олар. **13** Ал жазылған кісі Оның кім екенін білген жоқ. Өйткені сол жерде халық көп болғандықтан, Иса ешкімге білдірмей кетіп қалған еді. **14** Кейіннен Иса әлгі кісіні ғибадатханада жолықтырып: — Міне, сен жазылдың. Бұрынғыдан да жаман болғың келмесе, бұдан былай күнә жасаушы болма! — деді. **15** Әлгі кісі яһуди басшыларына барып, өзін Исаның сауықтырғанын айтты. **16** Иса мұны діни демалыс күні жасағандықтан, олар Оны қуғындады. **17** Бірақ Иса оларға: «Әкем еңбектен қол үзбейді, сондықтан Мен де үздіксіз еңбек етемін», — деді. **18** Бұдан кейін яһуди басшылары Исаға бұрынғыдан бетер қарсы шығып, Оны өлтірмекші болды. Себебі Ол солардың демалыс күні туралы ережелерін ғана бұзған жоқ, сонымен қатар «Құдай — рухани Әкем» деп, Өзін Құдаймен теңестірді.

Құдайдың рухани Ұлының билігі

19 Иса оларға былай деп жауап берді: — Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: Әкесінің істегенін көрмесе, Оның рухани Ұлы өздігінен ештеңе істей алмайды. Өйткені Әкесінің жасап жатқанын Ол да дәл солай жасайды. **20** Әкесі Оны сүйеді, сондықтан Өзі

істегенінің бәрін Оған көрсетеді; сендер таңғалатындай бұдан да зор кереметтерді әлі де көрсететін болады. **21** Себебі Әкесінің өлгендерді тірілтіп жан беретініндей, Ұлы да Өзінің қалағандарын тірілтеді. **22** Әкенің Өзі ешкімді соттамай, барлық сотты Оған тапсырған. **23** Осылайша бәрі Әкені қалай қадірлесе, Ұлын да солай қадірлесін. Ал кімдекім Ұлын құрметтемесе, Оны жіберген Әкесін де құрметтемейді. **24** Сендерге өте маңызды шындықты айтайын: кімдекім сөзіме құлақ асып, Мені Жібергенге сенсе, сол мәңгілік өмірге ие. Ол қиямет сотына тартылмайды, керісінше, рухани өлімнен шынайы өмірге өтті. **25** Сендерге өте маңызды шындықты айтып тұрмын: рухани өлілер Құдайдың рухани Ұлының даусын естіп, Оған сенетін уақыт болады, тіпті сол уақыт келді де; ал даусына құлақ салғандар тіріледі. **26** Себебі Әкенің Өзі өмірдің қайнары екендігіндей, Ұлына да өмірдің қайнары болуды сыйлады. **27** Ол көктен келген Билеуші болғандықтан, Әкесі Оған қиямет сотын жүргізу билігін де тапсырған. **28** Бұған танданбандар, өйткені қабірдегілердің бәрі Құдайдың рухани Ұлының даусын еститін уақыт болады. **29** Сонда өлгендер қабірден шығады: жақсылық жасағандары мәңгі өмір сүру үшін, ал жамандық жасағандары сотталу үшін тіріледі. **30** Мен өздігімнен ештеңе істей алмаймын. Әкемнен естігенім бойынша соттаймын. Менің сотым әділ, өйткені өз еркімді емес, Мені жіберген Әкемнің еркін орындаймын.

Исаның шынайы болмысы туралы айғақтар

31 Егер Мен Өзіме Өзім куә болсам, онда куәлігім жеткіліксіз болар еді. **32** Маған куәгер болатын басқа Біреу бар, Оның куәлігінің шындық екенін білемін. **33** Рас, сендер Жақияға өкілдеріңді жібердіңдер, ол Мен жөніндегі шындықтың куәсы болды. **34** Өзім туралы адамның куәлігін қажет етпесем де, мұны сендер құтқарылсын деп айтып тұрмын. **35** Жақия айналасын рухани нұрландырып, жанып тұрған шырақ іспетті еді, ал сендер біраз уақыт оның нұрында шаттанғыларың ғана келді. **36** Алайда Менің

Жақия берген куәліктен де үлкенірек куәлігім бар: Экем Маған орында деп тапсырған, Мен істеп жүрген игі істерім Мені Соның жібергендігіне айғақ. **37** Мені жіберген Экемнің Өзі де Мен туралы куәлік етті. Бірақ сендер ешқашан Оның даусын естіп, бейнесін көрген емессіндер. **38** Оның сөзі де жүректеріңнен орын алған емес, сол себепті Оның жіберген Ұлына сенбейсіңдер. **39** Рас, сендер киелі жазбаларды зерттеп, солар арқылы мәңгілік өмірге ие боламыз деп ойлайсыңдар. Ал олар Мен туралы куәлік етеді! **40** Алайда сендер шынайы өмірге ие болу үшін Маған келуден бас тартасыңдар. **41** Мен адамдардан құрмет күтпеймін; **42** бірақ жүректеріңде Құдайға деген сүйіспеншіліктің жоқ екенін білемін. **43** Экемнің атынан келсем де, Мені қабылдамайсыңдар. Ал басқа біреу өз атынан келгенде, сендер оны қабылдайсыңдар. **44** Бір-біріңнен құрмет күтіп, жалғыз Құдайдан болатын шынайы құрметті іздемей жүрген сендер Менің Құдайдан келгеніме қалайша сене аласыңдар? **45** Мен сендерді Экемнің алдында айыптайды деп ойлап қалмаңдар. Айыптаушы бар: ол — сендер үміт артып жүрген Мұса пайғамбар. **46** Егер де шынымен Мұсаға сенсеңдер, онда Маған да сенер едіңдер, өйткені ол Мен туралы жазып кеткен. **47** Алайда Мұсаның жазбаларына шындап сенбейсіңдер, ендеше Менің сөздеріме қалай сене аласыңдар?

6

Исаның бес мыңнан астам адамды тамақтандыруы

1 Біраз уақыттан кейін Иса Ғалилея көлінің шығыс бетіне жөнелді. Сол көл Тіберия көлі деп те аталады. **2** Ауруларға жасаған кереметтерін көргендіктен көп халық Исаға ерді. **3** Ол тауға шығып, сол жерде шәкірттерімен отырды. **4** Бұл яһуди халқының Құтқарылу мейрамының қарсаңы болатын. **5** Иса басын көтеріп қарағанда, үлкен тобырдың Өзіне қарай келе жатқанын көріп, Філіпке: — Бұларды тамақтандыратын нанды қайдан сатып аламыз? — деді. **6**

Иса осы сөзін оны сынау үшін айтты, себебі не істемекші болғанын Өзі біліп тұрды. **7** Філіп Оған: — Бізде тіптен екі жүз күндік жалақыға келетін нан болып, әркім бір жапырақтан жегеннің өзінде бәріне бірдей жетпес еді, — деп жауап берді. **8** Сонда басқа бір шәкірті, Шимон Петірдің інісі Әндірі, Исаға былай деді: **9** — Осында бір бала жүр, оның бес күлше арпа наны мен екі кепкен балығы бар. Бірақ олар осынша көп кісіге не болады? — **10** Ал Иса: — Адамдарды жайғастырып отырғыза беріндер! — деді. Солжерде шөп қалың болып, шамамен бес мың ер адам жайғаса алды. **11** Иса күлшелерді алып, шүкірлік етті де, жайғасқандарға үлестірді; кепкен балықтардан да қалағандарынша берді. **12** Бәрі жеп тойған соң, Иса шәкірттеріне: «Рэсуа болмас үшін нанның қалдықтарын жинап алындар», — деді. **13** Олар жұрт жеген бес күлше арпа нанының қалдықтарын жинап, он екі себетті толтырды. **14** Адамдар Иса жасаған осы кереметті көргенде: — Дүниеге келуге тиіс Пайгамбар — шынымен Осы! — десті. **15** Олардың Өзін патша ету үшін келіп, қапысызда ұстап алмақшы болғанын біліп, Иса тағы да жалғыз Өзі тауға кетіп қалды.

Исаның көлде қауіпке ұшыраған шәкірттеріне көмекке келуі

16 Кешке Исаның шәкірттері көлге барып, **17** бір қайыққа мініп, көлдің батыс жағыгадағы Қапарнаумға қарай жүріп кетті. Қараңғы түскен кез еді, ал Иса оларға элі келген жоқ болатын. **18** Сонда қатты жел соғып, көлдің астанкестені шығып, толқи бастады. **19** Олар бесалты шақырымдай жүргеннен кейін, көл бетімен жаяу жүріп қайыққа таяп қалған Исаны көріп, қорқып кетті. **20** Ал Иса шәкірттеріне: «Қорықпаңдар, келе жатқан Менмін ғой!» — деп көңілдерін орнықтырды. **21** Сонда шәкірттері Оны қайыққа мінгізіп алғылары келді. Сол сәттеақ қайық олар бет алған жағаға жетіп қалды.

Иса — шынайы өмір сыйяйтын рухани «нан»

22 Келесі күні көлдің шығыс бетінде қалған халық Исаның шәкірттері мінген жалғыз қайықтан басқа ешбір қайықтың болмағанын естеріне түсірді. Исаның шәкірттерімен бірге қайыққа мінбей, тек өздерінің ғана кетіп қалғанын білді. **23** Иеміз шүкірлік еткеннен кейін халық нан жеп тойған кешегі жерге басқа да қайықтар Тіберия қаласынан жақындап келіп жатты. **24** Иса мен шәкірттерінің бұл жерде жоқ екенін білетін жұрт әлгі қайықтарға мініп, Исаны іздеп Қапарнаумға беттеді. **25** Олар Оны көлдің батыс бетінен тапқанда: — Үстаз, бұл жерге қашан келдіңіз? — деп сұрады. **26** Иса былай деп жауап берді: — Сендерге өте маңызды шындықты айтайын: Құдайдың өздеріңе кереметтер арқылы не білдіргенін түсінгілерің келмей, тек нан жеп тойып алғандықтан ғана Мені іздеп жүрсіндер. **27** Уақытша тамаққа емес, мәңгілік өмір беретін рухани нәрге ұмтылыңдар! Оны сендерге көктен келген Мен ғана бере аламын, өйткені Құдай Әке Маған билігін берді.— **28** Сонда олар: — Құдайдың еркін іске асыру үшін не істеуіміз керек? — деп сұрады. **29** Иса: — Ол Жібергенге сеніңдер, Құдайдың еркі сол, — деді. **30** Олар: — Өзіңізді Құдай жібергеніне көзімізді жеткізіп, сенуіміз үшін қандай керемет көрсетесіз, не істейсіз? **31** «Оларға жейтін нанды көктен берді» деп Забурда жазылғандай, атабабаларымыз айдалада тәтті нан жеп жүрді, — деп жауап берді. **32** Ал Иса: — Сендерге өте маңызды шындықты айтайын: көктен нан берген — Мұса пайғамбар емес; қазір де көктен шынайы «нанды» беріп тұрған — Менің Әкем. **33** Себебі көктен түсіп, адамзатқа өмір Беруші — «Құдайдың наны», — деді. **34** Олар: — Мырза, бізге эрқашан осындай нан беріп тұрыңызшы! — деді. **35** Сонда Иса оларға былай деді: — Шынайы өмір сыйлайтын «нан» Менмін. Маған келгендер рухани нәрден тарықпай, сенгендер ешқашан шөлдемейтін болады. **36** Бірақ Мен сендерге: «Мені көрдіндер, алайда сенбейсіңдер» дегенмін. **37** Әкем қарамағыма берген адамдардың барлығы Маған келеді, ал Мен Өзіме келгендерді ешқашан қуып жібермеймін. **38** Көктен өз еркімді емес, Мені жіберген Әкемнің еркін орындау үшін келдім. **39** Ал Әкемнің

еркі — Оның қарамағыма берген адамдарының бірдебіреуін тозаққа түсірмей, бәрін де ақырғы күні қайта тірілтуім. **40** Себебі Әкемнің еркі мынау: Өзінің рухани Ұлын көріп, Оған сенген барлық адамдарға мәңгілік өмір сыйлауы. Мен соларды ақырғы күні қайта тірілтіп аламын. **41** Сонда Исаның көктен түскен «нан» Менмін дегеніне яһудилер күңкілдеп, наразылық білдірді: **42** — Мынау әкешешесін біз білетін Жүсіп ұлы Иса емес пе? Онда Ол қалайша «Мен көктен түстім» дейді? — **43** Иса оларға былай деп жауап берді: — Өзара күңкілдеспендер! **44** Мені жіберген Әкем Өзіме жақындатып тартса ғана, адамдар Маған келе алады; ал Мен оларды ақырғы күні қайта тірілтіп аламын. **45** Пайғамбарлар жазбаларында «Құдай олардың бәрін үйретеді» делінген. Әкемді тыңдап, Одан тәлім алған әркім Маған келеді. **46** Әрине, Құдайдан Келгеннен басқа ешкім Әкені көрген емес, Әкені көрген — Сол ғана. **47** Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: кім Маған сенсе, сол мәңгілік өмірге ие. **48** Шынайы өмір сыйлайтын «нан» Менмін. **49** Атабабаларың айдалада манна нанын жесе де, ақырында өлді. **50** Бірақ қазіргі көктен түскен «нан» мынадай: одан «жеген» адам рухани өлімге душар болмайды. **51** Көктен түскен «тірі нан» Менмін. Одан «жеген» әркім мәңгілік өмірге ие болады. Бұл «нан» — Менің тәнім, оны адамзат шынайы өмірге ие болсын деп құрбан етемін. **52** Сонда яһудилер өзара: — Бұл қалайша біздің «жеуіміз» үшін өз тәнін қиып бере алады? — деп айтыса бастады. **53** Иса оларға былай деді: — Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: егер көктен келген Билеушінің тәнін «жеп», қанын «ішпесеңдер», сендерде шынайы өмір болмайды. **54** Кімдекім Менің тәнімді «жеп», қанымды «ішсе», ол мәңгілік өмірге ие болады, Мен оны ақырғы күні қайта тірілтемін. **55** Себебі тәнім — шынайы рухани «азық», ал қаным — шынайы рухани «сусын». **56** Тәнімді «жеп», қанымды «ішкен» әркім Менімен тығыз байланыста тұрады, Мен де онымен солай тұрамын. **57** Мәңгі тірі Әкем Мені жіберді және Мен Ол арқылы өмір сүремін; сол сияқты тәнімді «жеген» кісі де Мен арқылы шынайы өмір сүреді. **58** Ендеше, көктен түскен «нан», міне,

осындай; ол атабабаларымыз жеген манна сияқты емес: олар ақырында өлген; бірақ «рухани нанды» жеген әркім мәңгі өмір сүреді. — **59** Иса мұны Қапарнаумдағы мәжілісханада тәлім бергенде айтты.

Исаның сөздері шынайы өмірге жеткізеді

60 Осыны естіген шәкірттерінің көбі: — Мынау жанға батыр сөз екен, оны кім тыңдай алады? — деді. **61** Бұл туралы наразылықты байқап қалған Иса оларға былай деді: — Осы шымбайларыңа батып тұр ма? **62** Ал Билеуші ретінде көктен келген Менің бұрын болған сол жеріме көтерілгенімді көрген кезде не айтасыңдар? **63** Шынайы өмір беруші — Киелі Рух, ал бұған тән еш жарамайды. Сендерге айтқан сөздерім арқылы рухани өмірге ие бола аласыңдар. **64** Бірақ іштеріндегі кейбіреулерің сенбейсіңдер. — Себебі сенбейтіндердің кім екенін және Өзіне кімнің опасыздық жасайтынын Иса әуел бастан білді. **65** Сол себептен Ол былай деді: — «Әкем қабілет бермесе, ешкім Маған келе алмайды» деп Мен сендерге сондықтан айттым. **66** Сол күннен бастап, шәкірттерінің көбі Исадан бас тартып, бұдан былай Оған ермейтін болды. **67** Сонда Иса он екі елшісінен: — Сендердің де кеткілерің келе ме? — деп сұрады. **68** Бұған Шимон Петір: — Жоқ, Ием, Сізден кетсек, кімге бармақпыз? Мәңгілік өмірге жеткізетін сөздер Сізде. **69** Біз Сіздің Мәсіх — мәңгі тірі Құдайдың рухани Ұлы екендігіңізге сеніп, соған көзіміз жетті. **70** Иса оларға: — Ал осы он екінді Мен тандап алған жоқпын ба? Сонда да іштеріндегі біреуің шайтанның жетегінде, — деді. **71** Иса Шимон Исқариоттың ұлы Яһуда туралы айтып еді. Сол он екінің біреуі болғанмен, кейін Исаны ұстап берді.

7

Туған інілерінің Исаны түсінбеуі

1 Содан кейін Иса Ғалилея аймағын аралап жүрді. Себебі яһуди басшылары Оны өлтірмекші болған соң, Иса Яһудея аймағын аралағысы келмеді. **2** Бұл — яһуди халқының Шыбық күрке мейрамының қарсаңы еді. **3** Сонда Исаның туған інілері Оған: — Яһудеяға бар, сол жердегі шәкірттерің де Сенің кереметтеріңді көрсін. **4** Халықтың көзіне түскісі келген кісі істерін жасырмайды. Сен осындай кереметтер істедің, енді Өзіңді әлемге таныт, — деді. **5** Себебі өз інілері Оған сенбейтін. **6** Сонда Иса оларға былай деді: — Өзімді халыққа танытатын уақытым әлі келген жоқ; ал сендер үшін қай мезгіл болса да дер кез. **7** Осы күнәкар дүние сендерді жек көре алмайды. Ал ол Мені жек көреді, себебі Мен оның істерінің жаман екенін эшкерелеп жүрмін. **8** Мейрамға бара беріңдер! Мен қазір бұл мейрамға бармаймын, себебі Өзімді танытатын уақытым әлі келген жоқ. — **9** Иса осылай деп, Ғалилеяда қалып қойды.

Исаның шыбық күрке мейрамындағы тәлімі

10 Інілері мейрамға кеткен соң, халық көзінен тасаланып Иса да жолға шықты. **11** «Ол қайда?» — деп, яһуди басшылары Оны мерекеде іздеп жүрді. **12** Келген жұрт Ол туралы анаумынау күнкіл сөз айтып жатты. Біреулері: «Ол жақсы», — десе, басқалары: «Жоқ, халықты азғырып жүр», — деді. **13** Бірақ яһуди басшыларынан қорыққандықтан, ешкім Ол туралы ашық айтпады. **14** Мейрамның жартысы өткен кезде Иса ғибадатханаға барып, жұртқа тәлім берді. **15** Яһуди діндарлары таңғалып: — Арнайы дайындықсыз Мынау Киелі жазбаларды қалай түсіне алады? — деді. **16** Иса оларға былай деп жауап берді: — Ілімім Менікі емес, Мені Жібергендікі. **17** Соның еркін орындағысы келген эркім осы ілім Құдайдан ба, әлде Мен өз бетіммен сөйлеп тұрмын ба, соны білетін болады. **18** Өз бетімен сөйлеген эркім өзінің ғана беделін ойлайды. Ал Өзін Жібергеннің беделін ойлаған Кісіге сенуге болады, Оның ойында эділетсіздік жоқ. **19** Сендерге Мұса пайғамбар Таурат заңын бермеп пе еді? Шындығында бірдебіреуің сол заңға бағынбайсыңдар. Әйтпесе неге

Мені өлтірмексіңдер? — **20** Жұрт Оған: — Жын соқты ма? Кім Сені өлтірмек? — деді. **21** Иса оларға былай деп жауап берді: — Мен демалыс күні бір керемет іс жасадым, ал бәрің соған абыржулысыңдар. **22** Мұса сүндеттеуді бұйырды, расында бұл рәсім Мұсадан емес, одан бұрынғы атабабаларымыздан қалған. Сендер бұйрыққа сай балаларыңды туғаннан кейінгі сегізінші күні, демалыс күні болса да, сүндеттей бересіңдер. **23** Сонымен Мұсаның заңы бұзылмасын деп, балалар демалыс күні де сүндеттеліп келеді. Ендеше біреуді демалыс күні ауруынан құлантаза сауықтырғаным үшін қалайша Маған ашуланасыңдар? **24** Сырт көрінісіне ғана қарамай, әділ шешіңдер!

Иса гпуралы пікірталас: Құдай уғде еткен Құтқарушы Мәсіх Сол ма?

25 Сонда бірнеше иерусалимдіктер былай деді: — Басшылар өлтіреміз деп жүрген кісі Осы емес пе? **26** Қараңдар, Ол емінеркін де ашық сөйлейді, ал Оған ештеңе демейді. Сонда Оның Мәсіх екеніне басшылардың көздері шынымен жеткені ме? **27** Мәсіх келгенде, Оның қай жақтан шығатынын ешкім білмейді. Ал Мынаның қай жерлік екенін білеміз ғой. **28** Сол кезде ғибадатханада тәлім беріп отырған Иса қатты дауыспен: — Менің кім екенімді, қайдан шыққанымды білесіңдер ме? Мен өз бетіммен келген жоқпын. Бірақ Мені жіберген — сендер білмейтін Ақиқаттың Өзі. **29** Ал Мен Оны білемін, себебі Содан келдім, Мені Сол жіберді, — деді. **30** Сол кезде біреулер Оны тұтқындамақ болса да, Оған қарсы ешқайсысы қол көтермеді, өйткені Исаның өз жанын қиятын уақыты әлі жетпеген еді. **31** Ал халықтың көбі: «Құтқарушы Мәсіх келгенде, Ол Бұдан артық кереметтер көрсетер деймісің?» — деп, Исаға сене бастады. **32** Халық арасында осындай күңкіл болғаны парызшылдардың құлағына жетті. Сонда басты діни қызметкерлер мен парызшылдар Исаны тұтқындауға сақшыларын жіберді. **33** Ал Иса: — Тағы біразырақ уақыт араларыңда боламын, содан кейін Өзімді Жібергенге қайта ораламын. **34** Мені іздесеңдер де, таба

алмайтын боласындар. Себебі Мен болатын жерге сендер бара алмайсындар, — деді. **35** Сонда яһуди басшылары өзара былай десті: — Біз Оны таба алмайтындай Бұл қайда бармақшы? Шетелге тарап кеткен яһудилерге барып, басқа ұлттарға да тәлім бермекші ме? **36** Оның «Мені іздесеңдер де, таба алмайтын боласындар» және «Мен болатын жерге сендер келе алмайсындар» дегені не сөз?

Қайнаған қызық жаңа өмір

37 Мейрам соңындағы ең ұлы күні Иса ел алдында тұрып: — Кімнің жаны шөлдесе, сол Маған келіп, «ішсін»! **38** Бұл туралы Киелі жазбаларда «Кім Маған сенсе, соның жүрегінен өмір беретін «су» тасқындап ағады» делінген, — деді. **39** Иса мұны Киелі Рух туралы айтты; Оны Исаға сенгендер кейінірек қабылдады. Құдай Исаның ұлылығын адамдарға әлі білдірмегендіктен, Өзінің Киелі Рухын сенушілерге әлі қондырмаған еді. **40** Исаның сөзін естіген кейбіреулер: — Шынында да Бұл — келуге тиісті Пайғамбар, — деді. **41** Басқалары: — Ол — Құтқарушы Патшамыз Мәсіх, — дегенді айтты. Енді біреулері: — Әлде Мәсіх Ғалилея аймағынан келуші ме еді? **42** Киелі жазбаларда Мәсіх Дәуіт патша әулетінен, оның ата мекені Бетлехемнен шығады делінген емес пе? — деді. **43** Осылай ел арасында Иса туралы араздық туды. **44** Бірнешеуі Оны тұтқындамақ болса да, Оған қарсы ешқайсысы қол көтермеді.

Яһуди басшыларының Исаға сенуден бас тартуы

45 Исаны тұтқындауға жіберілген сақшылар қайтып келгенде, басты діни қызметкерлер және парызшылдар олардан: — Неге Оны алып келмедіндер? — деп сұрады. **46** Сақшылар: — Бірдебір адам Ол сияқты сөйлеген емес! — деді. **47** Сонда парызшылдар: — Ол сендерді де алдап кеткен бе?! **48** Әлде басшылар мен парызшылдардың ішінде Оған сенетін біреу болғаны ма?! **49** Оған Таурат заңын білмейтін, қарғыс атқан халық қана сенеді! — деді. **50**

Парызшылдардың біреуі — бірде түн ішінде Исаға келіп кеткен Никөдем де сол жерде болды. Ол басқаларға қарсы шығып: **51** — Заңымыз бойынша біреуден жауап алып, тексермей, оған үкім шығаруға бола ма? — деді. **52** Олар Никөдемге: — Әлде сен де ғалилеялық шығарсың? Киелі жазбаларды оқы: Ғалилеядан пайғамбар шықпайды, соны біліп қой! — деді. **53** Сосын бәрі өз үйлеріне кетті.

8

Діндарлардың екі жүзділігінің эшкереленіп, күнэкар әйелдің кешірілуі

1 Иса Зәйтүн тауына қарай кетті. **2** Ертеңіне қалаға қайта келіп, ғибадатханаға барды; бүкіл жұрт Оның қасына жиналды. Иса отырған соң, жұртқа тәлім берді. **3** Сол кезде бірнеше дін мұғалімдері мен парызшылдар неке адалдығын бұзып жатқан жерінде ұсталған бір әйелді алып келіп, ортаға тұрғызып қойды. **4** Исаға қарап: — Үстаз, мына әйел ойнас жасап, қылмыс үстінде ұсталды! **5** Таурат заңында Мұса бізге: «Мұндайлар тас лақтырылып өлтірілсін» деп бұйырған. Сіз бұған не айтасыз? — деді. **6** Олар Исаны сынап, айыптайтын сылтау табу үшін осыны айтқан еді. Бірақ Иса еңкейіп, саусағымен жерге жазып, оларға көңіл бөлмеді. **7** Әлгілер сұрай берген соң, Ол басын көтеріп: — Араларыңда кімдекім күнэсыз болса, сол әйелге бірінші болып тас лақтырсын, — деп, **8** тағы да еңкейіп, саусағымен жерге жазып отыра берді. **9** Олар Оның сөзін естігеннен кейін ұялып, алдымен үлкендері, содан кейін басқалары бірінен соң бірі шығып кетті. Ал Иса ортада тұрған әйелмен оңаша қалды. **10** Басын көтеріп, одан: — Әйел, айыптаушыларың қайда кетті? Саған ешкім үкім шығарған жоқ па? — деп сұрады. **11** — Ешқайсысы да, Мырза. — Мен де саған үкім шығармаймын. Бара бер, бұдан былай күнэ жасама! — деді Иса.

Көктен түскен «Құдай Нұры»

12 Иса тағы бір жолы халыққа сөйлеп отырғанда былай деді: — Мен дүние үшін Нұрмын. Маған ерген кісі енді түнекте жүрмей, шынайы өмірдің Нұрына ие болады, — деді. **13** Сонда парызшылдар Оған: — Сен Өзіңе куэсын, сондықтан куэлігің жарамайды, — деді. **14** Иса былай деп жауап берді: — Мен Өзіме куэ болсам да, куэлігім жарап тұр. Себебі Мен қайдан келгенімді, қайда баратынымды білемін. Ал сендер Менің қайдан келгенімді, қайда баратынымды білмейсіңдер. **15** Күнэкар адамның пікірінше үкім айтып тұрсындар, ал Мен ешкімге үкім айтып тұрған жоқпын. **16** Егерде үкім айтсам, үкімім жарар еді, себебі Мен жалғыз емеспін, Өзімді жіберген Әкеммен біргемін. **17** Сендердің заңдарыңда да «Екі адамның куэлік бергені жарайды» деп жазылған ғой. **18** Мен Өзіме куэмын, ал Мені жіберген Әкем де Маған куэ. **19** Сонда олар: — Әкең қайда? — деп сұрады. Иса оларға: — Сендер Мені де, Әкемді де білмейсіңдер. Егер Мені білсеңдер, онда Әкемді де білер едіңдер, — деді. **20** Осы сөзді Иса ғибадатхананың қазынасы сақталатын қойманың жанында тәлім беріп отырғанда айтты. Алайда Оны ешкім тұтқындаған жоқ, өйткені Исаның өз жанын қиятын уақыты әлі жетпеген еді.

Исаның шыққан және қайтып баратын орны

21 Иса халыққа тағы бір жолы былай деді: — Мен бұл жерден кетемін. Сендер Мені іздейсіңдер, әрі күнэларыңды арқалап өлесіңдер. Мен баратын жерге сендер жете алмайсыңдар. — **22** Сонда яһуди діндарлары бірбіріне: — «Мен баратын жерге сендер жете алмайсыңдар» дегені Оның Өзін өлтірмек болғаны ма? — десті. **23** Иса оларға былай деді: — Сендер жерденсіңдер, Мен көктенмін. Сендер осы күнэкар дүниенің адамысыңдар, ал Мен осы дүниелік емеспін. **24** Сондықтан да сендерге «күнэларыңды арқалап өлесіңдер» дедім. Өйткені егер Менің Сол екеніме сенбесеңдер, күнэларыңды арқалап өлетін боласыңдар. — **25** Олар Исадан: —

Осы Сен кімсің? — деп сұрады. Иса: — Сендерге ең алғашынан не айтсам, Мен дәл Солмын. **26** Сендер туралы айтып, үкім шығаратын жайттарым көп. Бірақ Мені Жіберген — Хақ, Одан естігендерімді дүниеге білдіремін, — деп жауап берді. **27** Олар Оның көктегі рухани Әкесі туралы айтып тұрғанын түсінген жоқ. **28** Сондықтан Иса былай деді: — Сендер көктен келген Билеушіні (айқышқа шегелеп) жоғары көтеріп қойған кезде Менің Сол екенімді, әрі еш нәрсені өз еркіммен істемей, тек Әкем қалай үйретсе, солай сөйлейтінімді ұғатын боласыңдар. **29** Мені жіберген Ол Өзіммен бірге. Мен эрқашан Оған ұнайтынын істейтіндіктен, Әкем Мені жалғыз қалдырмайды. **30** Иса осыны айтып тұрғанда, көптеген адамдар Оған сенді.

Азат адам немесе құл: Мәсіх сыйлайтын азаттық

31 Сонда Иса Өзіне сенген яһудилерге былай деді: — Егер сендер айтқандарыңды естеріңе сақтап, жүзеге асырсаңдар, шынымен Менің шәкірттерім боласыңдар. **32** Сонда ақиқатты біле түсесіңдер, ал ақиқат сендерді азаттыққа жеткізеді. — **33** Олар: — Біз Ыбырайымның ұрпағымыз, ешқашан да біреудің құлы болған емеспіз! Қалайша бізге «азаттыққа жетесіңдер» деп айта аласың? — деді. **34** Иса оларға былай деп жауап берді: — Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: кім күнә жасаса, сол — күнәнің құлы. **35** Ал құлы емес, ұлы ғана қожайынның үйінде мәңгі қалады, себебі оның ұлы ретінде еркі бар. **36** Сонымен егер Құдайдың рухани Ұлы сендерді азаттыққа жеткізсе ғана, шынымен азат боласыңдар. **37** Сендердің Ыбырайымның ұрпағы екендеріңді білемін. Алайда Мені өлтірмексіңдер, себебі айтқандарыма жүректеріңнен орын бермедіңдер. **38** Мен Әкемнің көрсеткендері туралы айтып тұрмын, ал сендер өз түп аталарыңнан көргендеріңді істейсіңдер. **39** Олар: — Біздің түп атамыз — Ыбырайым ғой, — деп жауап берді. Иса оларға былай деді: — Сендер шынымен Ыбырайымның ұрпағы болсаңдар, Ыбырайым секілді эрекет етер

едіндер. **40** Алайда Құдайдан естіген ақиқатты сендерге жеткізген Мені өлтіргілерің келеді. Ондай нәрсені Ыбырайым істеген жоқ. **41** Сөйтіп рухани аталарың не істесе, соны істеп жүрсіндер. — Біз некесіз туғандар емеспіз! Біздің бір ғана рухани атамыз бар, Ол — Құдай! — **42** Иса оларға былай деді: — Рухани аталарың Құдай болса, Мені жақсы көрер едіңдер. Өйткені Мен осында Құдайдан келдім. Өз бетімше келген жоқпын, Мені Құдай жіберді. **43** Менің айтып тұрғанымды неге түсінбейсіндер? Себебі Менің сөзімді естіп тұра алмайсыңдар. **44** Сендердің рухани аталарың — эзәзіл, соның құмарлықтарын орындағыларың келеді. Ол әуел бастан кісі өлтіруші болып келеді, ақиқат жағында тұрған да емес, өйткені онда ақиқат жоқ. Ол өтірікті өз болмысына сай айта береді, себебі ол — өтірікші, өтіріктің бастауы. **45** Мен ақиқатты айтқандықтан Маған сенбейсіндер. **46** Іштеріңдегі қайсың Мені күнә жасадың деп әшкерелей аласың? Ал егер ақиқатты айтсам, неге Маған сенбейсіндер? **47** Кімде Құдайдың рухани өмірі болса, сол Оның айтқандарына құлақ асады. Сендерде Құдайдың рухани өмірі болмағандықтан, Оның айтқандарына құлақ аспайсыңдар.

Мәсіхтің мәңгілік болмысы

48 — Самариялық екенсің, ішінде жының бар деп айтып тұрғанымыз дұрыс емес пе? — деп әлгі яһудилер Исаға тіл тигізді. **49** — Ішімде жын жоқ! Тек Әкемді құрметтеймін, ал сендер Мені қорлайсыңдар. **50** Құрметке бөленуге тырыспаймын, ол жағын ойластыратын Әкем бар. Арамыздағы төрелікті айтатын да Сол. **51** Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: Менің сөзімді берік ұстанатын кісі мәңгі өлмейді, — деп жауап берді Иса. **52** Ал яһуди діндарлары Оның айтқанын түсінбей: — Ішінде жынның бар екеніне көзіміз жетті. Ыбырайым да, пайғамбарлар да өлген, ал Сен «Менің сөзімді берік ұстанатын кісі мәңгі өлмейді» дейсің! **53** Әлде Сен өліп қалған түп атамыз Ыбырайымнан да күдіреттімісің? Пайғамбарлар да өліп қалған. Өзіңді кіммін деп тұрсың? — деді. **54** Иса бұған

жауап ретінде былай деді: — Менің Өзімді құрметтеуім түк болмас еді; Мені құрметтеуші — өз Экем. Сендер Оны «біздің Құдайымыз» десендер де, **55** Оны білмейсіндер; ал Мен Оны білемін. Егер Оны білмеймін десем, сендер сияқты өтірікші болар едім. Бірақ Мен Оны білемін және Оның айтқандарын ұстанамын. **56** Түп аталарың Ыбырайым Менің дүниеге келетін күнімді кәретініне шаттанды; ол сол күнді көріп, қуанды да. **57** — Сен әлі елуге де келген жоқсың, Ыбырайымды кердім дейсің бе? — деді олар. **58** Иса оларға былай жауап берді: — Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: Ыбырайым тумастан бұрын да (Мэнгі) Бар Болушы Менмін! **59** Сонда олар ашуланып, Оны тас лақтырып өлтіру үшін жерден тас алды. Бірақ Иса білдіртпей ғибадатханадан шығып кетті.

9

Соқыр болып туған адамның сауығуы

1 Иса өтіп бара жатып, туғаннан соқыр бір адамды көрді. **2** Сонда шәкірттері Исадан: — Үстаз, мынаның зағип болып туғанына өз күнәсы себеп болды ма, әлде атаанасынікі ме? — деп сұрады. **3** Иса: — Оған өзінің де, атаанасының да күнәсы себеп болған жоқ. Қайта, оның өмірінен Құдайдың құдіретті ісі көрінбек! — деп жауап берді. **4** Сөзін астарлап жалғастырып: — Жарық барда, Мені Жібергеннің тапсырған игі істерін істеуіміз керек. Қараңғы түскен соң, ешкім еш нәрсе істей алмайды. **5** Осы дүниеде тұрған шағымда Мен адамзат үшін Құдайдың Нұрымын, — деді. **6** Осылай дегеннен кейін Ол жерге бір түкіріп, содан балшық жасап, зағиптың көзіне жақты да: **7** — Силоғам тоғанына бар да, жуып таста! — деп тапсырды. Силоғам аударғанда «Жіберілген кісі» деген сөз. Зағип барып, бетін жуды, сонда көзі ашылып, үйіне қайта оралды. **8** Көршілері мен оның бұрын қайыршы болып жүргенін кергендер бірбіріне: «Мынау осы жерде қайыр сұрап отырған адам емес пе?» — деп, қайран қалысты. **9** Кейбіреулері: «Сол», — десе, басқалары: «Жоқ, бұл соған ұқсас

қана», — деді. Элгі адам: «Мен соның өзімін!» — деді. **10** Сонда кісілер одан: — Көзің қалай көріп кетті? — деп сұрады. Ол: **11** — Иса есімді Адам балшық жасап, көзіме жағып: «Силоғам тоғанына бар да, жуып таста!» — деді. Мен барып, бетімді жуып едім. Сол сәтте көзім керетін болды! — деп жауап берді. **12** — Ол Адам қайда? — деп сұрады олар. Анау: — Мен білмеймін, — деді.

Парызшылдардың жазылған зағипты тергеуі

13 Содан олар бұрын соқыр болған кісіні парызшылдарға алып барды. **14** Ал Иса балшық жасап, оның көзін ашқан күн діни демалыс күні болатын. **15** Парызшылдар да элгі кісіден көзінің қалай көретін болғанын сұрады. — Ол көзіме балшық жақты. Мен бетімді жудым да, көретін боп шыға келдім! — деді ол. **16** Сонда парызшылдардың кейбіреулері: «Бұл Кісі Құдайдан келген емес, себебі Ол зағипты емдеуімен демалыс күннің тәртібін бұзды», — десе, басқалары: «Күнэкар кісі осындай кереметтерді қалай істей алады?» — деді. Осылайша олар екі жақ болып бөлініп кетті. **17** — Сол Кісі көзіңді ашыпты дейді. Ол туралы не айтасың? — деп, олар зағип болған кісіге тағы бір сұрақ қойды. Анау: — Ол — пайғамбар, — деп жауап берді. **18** Алайда яһуди діндарлары көзі ашылған кісінің соқыр болып, енді көретіндігіне экешешесін шақыртқанша сенген жоқ. **19** Сондықтан олардан: — Соқыр боп туды деген балаларың мынау ма? Енді ол қалайша көретін болды? — деп сұрады. **20** Экешешесі оларға: — Бұның баламыз екенін және соқыр боп туғанын білеміз. **21** Ал енді ол қалай көретін болды, соны білмейміз. Көзін кім ашқанын да білмейміз. Өзінен сұраңыздар, бала емес қой, өзі айтып берсін, — деді. **22** Экешешесі яһуди басшыларынан қорыққандықтан осылай деді, өйткені солар: «Кім Исаны Құтқарушы Мәсіх деп таныса, сол мәжілісхана қауымынан шығарылсын!» — деп келісіп қойған болатын. **23** Осы себептен экешешесі «өзінен сұраңыздар, бала емес қой» деген еді. **24** Сонда парызшылдар зағип болған жігітті екінші рет шақырып алып: —

Құдай алдында шынықты айт! Ана Кісінің күнәкар екенін білеміз, — деп тергеді. **25** — Ол күнәкар ма, жоқ па, соны білмеймін. Білетінім бірақ нәрсе: мен соқыр едім, енді көретін болдым! — деп жауап берді ол. **26** Сонда олар тағы да: — Ол саған не істеді? Көзіңді қалай ашты? — деп сұрады. **27** — Мен сіздерге жаңа айттым ғой, бірақ тындаған жоқсыздар. Неменеге тағы да естігілеріңіз келеді? Мүмкін, сіздер де Соның жолын қуушы болғыларыңыз келетін шығар? — деп жауап қайырды ол. **28** Сонда парызшылдар оны балағаттап: — Соның жолын қуушы сенсің, ал біз Мұса пайғамбардың жолын қуушымыз! **29** Құдайдың Мұсамен сөйлескенін білеміз, ал Ананың қайдан келгенін білмейміз, — деді. **30** — Оның қайдан келгенін білмейтіндеріңіз қызық екен. Ол менің көзімді ашты ғой. **31** Құдай күнәкарларға құлақ салмайды; бірақ кім Оны қастерлеп, еркін орындаса, Құдайдың соған құлақ салатынын білеміз. **32** Дүние жаратылғаннан бері іштен соқыр боп туған кісінің көзін біреу ашты дегенді бұған дейін ешкім естіген емес. **33** Құдайдан келмесе, осы Кісі ештеңе де істей алмас еді! — деп нық жауап берді бұрынғы зағип. **34** Элгілер бұған қарсы шығып: — Сен тұла бойың түгел күнәкар боп тудың, енді бізге ақыл үйретпексің бе?! — деп, оны мәжілісханадан қуып шықты.

Рухани соқырлық

35 Иса діндарлардың элгі кісіні қуып жібергені туралы естіді. Тауып алған соң, одан: — Көктен келген Билеушіге сенесің бе? — деп сұрады. **36** — Мырза, Соның кім екенін айтыңызшы, мен Оған сенейін. **37** — Сен Оны көрдің, сенімен сөйлесіп тұрған — Соның Өзі. **38** — Ием, Сізге сенем! — деп, элгі адам Оның аяғына жығылды. **39** Иса: — Мен бұл дүниеге «соқырлардың» көзі ашылсын, ал «көретіндер» «соқыр» болсын деп, айыру үшін келдім, — деді. **40** Бұл сөзді қасында тұрған бірнеше парызшылдар да естіп: — Сонда біз де «соқырмыз» ба? — деп сұрады. **41** Иса оларға: — Егерде соқыр болсандар, кінәларың болмас еді. Ал қазір сендер

«көзіміз көреді» деп мақтанғандықтан, кінәларың мойындарыңда қалады, — деді.

10

Бағушы мен қойлары туралы астарлы сөз

1 — Сендерге өте маңызды шындықты айтайын: кім қой қораға есіктен емес, өзге жерден кірсе, сол — ұры, әрі қарақшы. **2** Ал кім есіктен кірсе, қойлардың бағушысы — сол. **3** Қарауыл оған есік ашып, қойлар оның даусын естіп таниды. Бағушы өз қойларын атымен шақырып, далаға шығарады. **4** Шығарған соң олардың алдында жүріп отырады, ал қойлары соңынан ереді, өйткені олар оның даусын таниды. **5** Бөтен кісінің соңынан ермей, одан қашады, себебі оның даусын танымайды. **6** Осы астарлы сөзді Иса яһуди діндарларына айтып берді, бірақ олар Оның не айтқанын түсінген жоқ.

Жаңа өмірдің «қақпасы»

7 Сондықтан Иса сөзін жалғастырып былай деді: — Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: қойлар кіретін «қақпа» Менмін. **8** Менен бұрын келгендердің бәрі ұрылар әрі қарақшылар болатын. Бірақ қойлар оларға бағынған жоқ. **9** Мен «қақпамын», Менен кіргендер құтқарылады. Олар емінеркін кіріпшығып, жайылым табады. **10** Ұры ұрлап, сойып, құрту үшін келеді. Ал Мен адамдар шынайы өмірге ие болсын және өмірі рухани игілікке толы ағылтегіл мол болсын деп келдім.

Мәсіхтің өз қарамағындағыларына ізгі бағушыдай қамқорлық жасауы

11 Мен «ізгі Бағушымын»: ізгі Бағушы қойлары үшін жанын қияды. **12** Ал бағушы емес жалданған адам қойлар өзінікі болмағандықтан,

қасқырды көрсе, отарын тастай қашады. Қасқыр қойға шауып, оларды жанжаққа бытыратып жібереді. **13** Жалшы отарын тастай қашады, өйткені ол — жай жалданушы, қойлардың қамын ойламайды. **14-15** Мен «ізгі Бағушымын». Әкемнің Мені, Менің Әкемді жақсы білетінім сияқты, Мен қарамағымдағыларды жақсы білемін, олар да Мені жақсы біледі. Солар үшін жанымды қиямын. **16** Бұл отардан басқа да қойларым бар, соларды да алып келуім керек. Олар даусымды естіп таниды, сонда барлығы бірақ Бағушысы бар біртұтас отар болады. **17** Әкем Мені жақсы көреді, себебі Мен жанымды қиямын, сөйтіп оны қайтадан аламын. **18** Жанымды ешкім Менен тартып алмайды, оны өз еркіммен қиямын. Қиятын да, қайтып алатын да билігім бар. Бұл — Маған Әкем тапсырған міндет. **19** Осы сөзге бола яһудилер тағы да екі жақ болып айтысып кетті. **20** Көпшілігі: «Оны жын соғыпты, сандырақтап тұр! Неменеге тындап тұрсындар?» — десе, **21** басқалар: «Бұл жындының сөзі емес! Жын соқырдың көзін аша ала ма?!» — деп қарсылық білдірді. **22** Бұдан кейін Иерусалимде Киелі үй мейрамы болды. Мезгіл қыстың кезі еді. **23** Сонда Иса ғибадатхананың Сүлеймен патша атындағы бағаналы ғимаратында әрібері жүрді. **24** Яһуди діндарлары Оны қоршап алып: — Қашанға дейін бізді еліктіріп, алаңдатып қоясыз? Құтқарушы Мәсіх болсаңыз, ашығын айтыңыз! — деп талап етті. **25** Иса оларға былай деп жауап берді: — Мен оны айттым ғой, ал сендер сенбедіңдер. Әкемнің атынан істеп жүрген істерім Менің Сол екеніме айғақ. **26** Бірақ сендер сенбейсіңдер, себебі Менің «отарымнан» емессіңдер. **27** Өз «қойларым» даусымды естіп, бағынады. Мен оларды жақсы білемін, олар Маған еріп жүреді. **28** Соларға мәңгілік өмір беремін. Олар ешқашан құрымайды, ешкім оларды Менің қолымнан тартып алмайды. **29** Оларды Маған берген Әкем бәрінен де ұлы. Ешкім соларды Әкемнің қолынан да тартып ала алмайды. **30** Әкем Екеуіміз біртұтаспыз.

[Иерусалимдік діндарлардың Исаны айыптап, ал басқа жұрттың Оған сенуі](#)

31 Сонда діндар яһудилер Оны тас лақтырып өлтіру үшін тағы да жерден тас алды. **32** Иса оларға: — Көз алдарыңда Әкем тапсырған көп игі істер істедім. Солардың қайсысына бола Мені тас лақтырып өлтірмексіндер? — деп сұрақ қойды. **33** Діндар яһудилер: — Сені игі ісің үшін емес, Құдайды қорлаганың үшін тас лақтырып өлтірмекпіз. Сен адам бола тұра, Өзіңнен Құдай жасағың келеді! — деді. **34** Иса оларға былай деп жауап берді: — Өздерің де құрметтейтін Таурат заңында: «Мен айттым: сендер құдайсындар» деп жазылған. **35** Сонымен Құдай Өзінің сөзі жеткендерді «құдайсындар» деген. Ал Киелі жазбалардың күшін жоюға болмайды ғой. **36** Онда Әкемнің Өзі ерекше тағайындап, дүниеге жіберген Мен «Құдайдың рухани Ұлымын» десем, қалайша «Құдайды қорладың» деп айта аласындар? **37** Әкемнің Маған тапсырған істерін істеп жүрмесем, Маған сенбейақ қойындар. **38** Ал егер Мен оларды істеп жүрсем, Өзіме сенгілерің келмесе де, істеген істеріме сеніндер! Осылай сендер Әкемнің Менімен, Менің Әкеммен тығыз байланыста екенімізді түсінесіндер. **39** Содан олар Исаны тағы да ұстап алмақшы болды, бірақ Ол араларынан сытылып шығып кетті. **40** Мұнан кейін Иса қайтадан Иордан өзенінің арғы бетіне, бұрынырақ Жақия пайғамбар шомылдыру рәсімін орындаған жерге барып, сонда қалып қойды. **41** Оған көп адамдар келіп: «Жақия ешқандай керемет істеген жоқ. Бірақ оның мына Кісі туралы айтқандарының бәрі де шындық!» — деді. **42** Сол жерде жиналғандардың көбі Исаға сенді.

11

Елазардың ауырып, қайтыс болуы

1 Сол кезде Елазар деген бетаниялық кісі қатты ауырып жатты. Бұл ауылда Мәриям мен оның әпкесі Марта тұратын. **2** Кейінірек Исаның аяғына иісмай жағып, шашымен құрғатқан осы Мәриям еді. Қазір оның бауыры Елазар науқастанып жатты. **3** Сонда апалысіңлілі екеуі: — Мырза, Сіз жақсы көретін кісі ауырып жатыр,

— деп Исаға Елазар туралы хабар жіберді. **4** Иса мұны естігенде: — Бұл аурудың соңы өлімге соқтырмайды, қайта, Құдайды ұлылыққа бөлеу үшін септігін тигізеді: ол арқылы Құдайдың рухани Ұлының құдіретті ұлылығы көрінеді, — деді. **5** Иса Мартаны, оның сіңлісі мен Елазарды жақсы көруші еді. **6** Елазардың науқастанып жатқанын естісе де, сол кезде болған жерінде тағы да екі күнге қалып қойды. **7** Содан кейін ғана Иса шәкірттеріне: — Яһудея аймағына қайта барайық! — деді. **8** Олар: — Үстаз, яһуди діндарлары күні кеше ғана Сізді тас лақтырып өлтіргісі келмеп пе еді? Шынымен тағы сол жаққа бармақсыз ба? — деді. **9** Иса: — Бір күнде он екі сағат бар емес пе? Адам жолмен күндіз жүрсе, сүрінбейді, өйткені ол бұл дүниенің жарығын көреді. **10** Ал егер түнекте жүрсе, сүрінеді, себебі онда жарық жоқ, — деп астарлап жауап берді. **11** Мұнан кейін сөзін жалғастырып: — Досымыз Елазар ұйықтап жатыр. Мен барып, оны оятайын, — деді. **12** Шәкірттері: — Мырза, ұйықтағаны жақсы, сонда сауығады! — деді. **13** Иса астарлап сөйлеп, Елазардың өлгенін айтқан еді, ал олар кәдімгі ұйқыны айтып тұр деп ойлап қалды. **14** Сонда Иса жасырмай: — Елазар өлді, — деді. **15** — Бірақ Өзімнің сол жерде болып, оны сауықтырмағаным сендер үшін қуанамын; осылай берік сенімге жетесіндер. Енді Елазарға барайық! **16** Сыңарлас деп аталатын Тома басқа шәкірттерге: «Біз де барып, Онымен бірге өлейік», — деді.

Елазардың қайта тірілуі — Мәсіхтің құдіретінің белгісі

17 Иса Бетания ауылына жеткенде, Елазардың өліп, қабірге қойылғанына төрт күн болғанын естіді. **18** Бетанияның Иерусалимнен қашықтығы ұшақ шақырымдай болғандықтан, **19** қаладан көптеген яһудилер Мэриям мен Мартаға көңіл айтуға келген екен. **20** Исаның келе жатқанын естіген Марта алдынан шықты; Мэриям үйде отыра берді. **21** Марта Исаға: — Ием, Сіз осында болсаңыз, бауырым өлмес еді! **22** Бірақ қазір де не сұрасаңыз

да, Құдайдың оны Сізге беретінін білемін, — деді. **23** — Бауырың қайта тіріледі, — деп жауап берді Иса. **24** Сонда Марта: — Ақырғы күнгі қайта тірілуде оның да тірілетінін білемін, — деді. **25** Ал Иса оған: — Қайта тірілу мен шынайы өмір — Менмін. Маған сенетін адам өлсе де, шынайы өмір сүретін болады. **26** Осылай өмір сүріп, Маған сенген әрбір адам ешқашан да рухани өлмейді. Бұған сенесің бе? — деді. **27** Марта: — Иә, Ием, Сіздің пайғамбарлар дүниеге келеді деп алдын ала айтқан Мәсіх, Құдайдың рухани Ұлы, екеніңізге сенемін, — деді. **28** Осылай деген ол барып, басқаларға білдірмей Мәриямға: — Үстаз осында, сені шақырып жатыр, — деді. **29** Мәриям мұны естісімен асығыс тұрып, Оған қарсы шықты. **30** Бірақ Иса әлі де ауылға кірмей, Мартаға кездескен жерінде болатын. **31** Мәриямның қасында көңіл айтып отырған яһудилер оның асығыс тұрып, сыртқа шығып кеткенін көргенде соңынан ере шығып: «Қабірдің басына барып жоқтау айтады», — деп ойлады. **32** Мәриям Иса тұрған жерге келіп, аяғына жығыла: — Ием, Сіз осында болсаңыз, бауырым өлмес еді! — деді. **33** Мәриям мен оған ерген яһудилердің жоқтау айтқанын көргенде, Иса іштей қатты қайғырып, толқып кетті. **34** Олардан: — Оны қай қабірге қойдыңдар? — деп сұрады. — Иеміз, келіп көріңіз, — деді олар. **35** Иса көзіне жас алды. **36** Яһудилер: — Қараңдар, Ол Елазарды қалай жақсы көрген! — деді. **37** Бірақ іштеріндегі кейбіреулері: — Соқырдың көзін ашқан Ол оны да ажалдан арашалап алып қала алмас па еді? — деді. **38** Иса тағы да қатты ашуланып, қабірдің басына келді. Қабір аузы таспен жабылған үңгір екен. **39** Иса: — Тасты алып тастандар! — деп бұйырды. Бірақ марқұмның эпкесі Марта: — Ием, ол иістеніп барады, жатқанына төрт күн болды! — деп қарсылық білдірді. **40** — Егер Маған сенсең, Құдайдың күдіретті ұлылығын көресің деп саған айтпап па едім? — деді Иса. **41** Сонда олар тасты үңгірдің аузынан алып тастады. Иса көзін көкке қадап: — Әке, тілегімді қабыл алғаның үшін Саған ризамын! **42** Тілегімді ылғи қабыл алатыныңды білемін. Алайда айнала қаумалаған жұрт Мені Өзіңнің жібергеніңе сенсін деп мұны айтып тұрмын, — деді. **43**

Осылай дегеннен кейін: — Елазар, шық! — деп қатты дауыспен бұйырды. **44** Сонда марқұм қабірден шықты! Оның аяққолы кебінге оралып, бетаузы да орамалмен байланған еді. Иса қасындағыларға: — Кебінін шешіп жіберіндер, жүре берсін! — деп тапсырды.

Жоғарғы кеңестің Исаны өлтіру туралы шешімі

45 Мәриямға келген яһудилердің көбі Исаның керемет ісін көріп, Оған сенді. **46** Бірақ кейбіреулері парызшылдарға барып, Исаның не істегенін айтып берді. **47** Сонда басты діни қызметкерлер мен парызшылдар Жоғарғы кеңестің мәжілісін шақырып: — Біз не істейміз? Мына Кісі көп кереметтер жасап жүр. **48** Оны осылай қалдырсақ, бәрі Соған сенетін болады. Сонда римдіктер келіп, киелі үйіміз бен ұлтымызды біздің қолымыздан тартып алып жүрер! — десті. **49** Олардың біреуі, сол жылы бас діни қызметкер болған Қаяфа, тіл қатып: — Сендер түк білмейсіңдер ме? **50** Бүкіл ұлтымыздың құрып кетуінен гөрі, бізге халық үшін бір Адамның өлгенінің жақсы екенін ойламайсыңдар ма? — деді. **51** Бұл сөзді ол өздігінен айтқан жоқ, қайта, сол жылы бас діни қызметкер болғандықтан: «Иса халқымыз үшін өлуге тиіс» деп алдағыны болжады. **52** Ал Иса Исраил халқы үшін ғана емес, сондайақ жер жүзіне таралған басқа халықтардың енді Құдайдың рухани балалары болғандары үшін де өлуге тиісті болды. Ондағы мақсаты — екі жақты жинап, біріктіру еді. **53** Сол күннен бастап олар Исаны өлтіру туралы берік байламға келді. **54** Сондықтан Иса бұдан былай яһудилердің арасында ашық жүрмей, айдалаға жақын жердегі Ефрем деген қалашыққа кетіп, сонда шәкірттерімен бірге болды. **55** Яһуди халқының Құтқарылу мейрамы жақындап қалған еді. Бүкіл елден көптеген кісілер мейрам алдындағы діни тазару салтын орындау үшін Иерусалимге өрлеп бара жатты. **56** Олар Исаны іздестіріп жүрді. Қалаға жеткеннен кейін: «Қалай ойлайсыңдар? Ол мейрамға келер ме екен?» — деп ғибадатханада әңгімелесіп тұрды. **57** Себебі басты діни қызметкерлер және парызшылдар: «Оның

қайда жүргенін көрген біреу болса, тұтқындау үшін бізге хабар берсін!» — деп жарлық беріп қойған еді.

12

Исаға Бетанияда көрсетілген құрмет

1 Құтқарылу мейрамынан алты күн бұрын Иса Бетанияға барды. Сол ауылда Өзі өлімнен қайта тірілтіп алған Елазар тұратын. **2** Осы жерде Исаға арнап қонақасы берілді. Марта қызмет етті. Дастарқандас болғандардың ішінде Елазар да Исамен бірге отырды. **3** Ал Мәриям нард деген өсімдіктен жасалған таза, өте құнды иісмайға толы құтыны алды. Осы иісмайды Исаның аяқтарына құйып, оларды шашымен құрғатты. Үй ішінде майдың жұпар иісі аңқып кетті. **4** Исаның шәкірттерінің бірі, кейінірек Оған опасыздық жасаған Яхуда Исқариот: **5** — Неге бұл иісмайды сатып, түскен ақшаны мүсәпірлерге үлестіріп бермеген? Оның құны жылдық жалақыға тең емес пе?! — деп наразылық білдірді. **6** Бұл сөзді Яхуда мүсәпірлердің қамын ойлағандықтан емес, ұры болғандықтан айтты. Ортақ қаржы салатын эмиян өзінің қолында болып, Яхуда түскен ақшаға қол сұғып жүрді. **7** Иса оған: — Мәриямға тиме! Ол осыны істеуімен Менің денемді қабірге салатын күнгі майлау салтын алдын ала орындады. **8** Мүсәпірлер әрдайым қастарыңда ғой, ал Мен ұдайы қастарыңда бола бермеймін, — деп, оны қайтарып тастады. **9** Исаның Бетанияда екенін білген көптеген яһудилер Иса үшін ғана емес, Ол тірілтіп алған Елазарды көру үшін де осында келді. **10** Басты діни қызметкерлер оны да өлтіру туралы ақылдасты. **11** Өйткені Елазардың басынан өткен кереметке бола көптеген яһудилер олардан безіп, Исаға сенім артты.

Исаның Иерусалимге бейбіт Патша ретінде кіруі

12 Келесі күні мейрамға жиналған халықтың үлкен тобы Исаның

Иерусалимге келетінін естіп, **13** қолдарына пальма бұтақтарын ұстап, қала сыртына шықты. Оны: «Тәңір мадақталсын! Иеміздің атынан келе жатқан Исраилдың Патшасы жарылқанған!» — деп айқай салып қарсы алды. **14** Иса бір тайқар есекті тауып алдыртып, соған мінген еді. Пайғамбарлар жазбаларында бұл туралы алдын ала былай делінген: **15** «Қорықпа, Иерусалим халқы! Қара, сенің Патшаң тайқарға мініп келе жатыр!» **16** Шәкірттері бұны сол кезде түсінген жоқ. Дегенмен Иса қайта тіріліп, көкке көтеріліп, Өзінің ұлылығына ие болғанда олар бұл сөздердің Иса туралы жазылып, халықтың Оны осылай қарсы алғанын еске алды. **17** Иса Елазарды қабірден шақырып, өлімнен қайта тірілтіп алған кезде бірге болған көп кісілер бұған куәлік етті. **18** Осындай керемет жасағанын естіген жұрт сондықтан да Оның алдынан шықты. **19** Ал парызшылдар өзара: «Көріп тұрсыңдар ғой, бұлай алға баспайсыңдар: жұрттың бәрі Оның соңынан еріп кетті!» — десті. ОИсаның шетелдіктермен кездесіп, Өзінің құрбан болуы туралы алдын ала айтуы

20 Мейрам кезінде Иерусалимде Құдайға ғибадат етуге келгендердің ішінде бірнеше гректер де бар еді. **21** Олар Ғалилея аймағындағы бетсайдалық Філіпке келіп: «Мырза, Исаны көргіміз келеді», — деген тілек білдірді. **22** Філіп оны Әндірге барып айтты, содан екеуі Исаға жеткізді. **23** Иса оларға былай деп жауап берді: — Көктен келген Менің ұлылыққа жететін уақытым келді. **24** Сендерге өте маңызды шындықты айтайын: егер бидайдың дәні жерге егіліп, жойылмаса, онда ол жалғыз дән болып қалады. Ал егер ол жерге егіліп, көктеп, өзі жойылса, сонда ғана одан көп өнім өсіп шығады. **25** Кім өз өмірін бәрінен артық көрсе, сол шынайы өмірден құр қалады. Ал осы күнәкар дүниеде өмірін Құдай үшін қиған әркім оны мәңгілік өмір үшін сақтайды. **26** Кім Маған қызмет еткісі келсе, сол Маған ерсін. Мен қайда болсам, қызметшім де сонда болады. Ал Маған қызмет етіп жүрген әркімді Әкем құрметтейді. **27** «Қазір көңілім қатты толқу үстінде. Мен не айтайын? Әке, Мені осы күннен құтқара гөр. Алайда бұл күнге осыны бастан кешіру үшін жеттім

гой. **28** Әке, өз атыңды ұлылыққа жеткізе гөр!» — деді Иса. Сонда көктен: «Мен оны ұлылыққа жеткіздім және одан әрі де жеткізе беремін», — деген үн естілді. **29** Сол жерде тындап тұрған халықтың ішінен кейбіреулері: — Күн күркіреді, — десе, басқалары: — Оған бір періште тіл қатқан шығар, — деді. **30** Иса оларға: — Көктегі үн Мен үшін емес, сендер үшін естілді, — деді. **31** — Енді осы күнәкар дүние сотталады! Енді осы дүниенің эміршісі қуылады! **32** Ал Мені айқышқа көтеріп қойғаннан кейін, адамдардың бәрін Өзім арқылы құтқарылуға шақырамын, — деді. **33** Бұл сөзді Иса Өзінің қандай жолмен өлуге тиіс екенін білдіру үшін айтты. **34** Жиналған жұрт Исадан: — Таурат заңынан біз «Мәсіх мәңгі өмір сүреді» деп үйрендік. Қалайша көктен келген Билеушіні айқышқа көтеріп қою керек дейсіз? Сіз айтып тұрған «көктен келген Билеуші» кім? — деп сұрады. **35** Иса оларға былай деп жауап қайтарды: — «Нұр» тағы біраз уақыт сендермен бірге болады. Өздеріңді қара түнектің баспауы үшін «Нұр» барда жүре беріңдер. Түнекте жүргендер қайда бара жатқандарын білмейді. **36** Қастарыңда «Нұр» барда Соған сеніңдер, сонда «Нұрдың адамдары» боласындар. — Иса осылай деді де, жұрт козінен тасаланып кетіп қалды.

Исраилдіктердің сенбеушілігі, әрі Исаның тағы да сенімге шақыруы

37 Иса олардың көз алдарында кәп кереметтер жасаса да, кепшілік Оның Мәсіх екендігіне сенген жоқ. **38** Сонымен Ишая пайғамбардың мына тәрізді алдын ала айтқандары дәл келді: «Ием, хабарымызға азғана кісілер сенді! Жаратқан Иенің құдіретті істері кімге ашық корсетілді?» **39** Ишая пайғамбар тағы бір жерде көпшіліктің неліктен сене алмағандығы туралы мына тәрізді сөздер айтқан: **40** Ол көздерін соқыр, жүректерін қасарысқан сезімсіз қылған. Сол себептен коздері кермейді, жүректері түсінбейді, өздері теріс жолдарынан қайтпайды, эйтпесе оларды рухани дертінен сауықтырар едім. **41** Ишая пайғамбар Исаның ұлылығын алдын ала кергендіктен Ол туралы осылай деп айтып кеткен еді. **42** Ал

Исраилдің басшы адамдарының көбі Исаға сенді, бірақ парызшылдар мәжілісханадан шығарып жібермесін деп Оны ашық мойындаған жоқ. **43** Себебі олар Құдай беретін құрметті емес, адамнан көретін құрметті көбірек ұнататын. **44** Иса дауыстап былай деді: «Маған сенген кісі Өзіме ғана емес, Мені Жібергенге де сенеді. **45** Мені көрген кісі Мені Жібергенді де көреді. **46** Мен — Өзіме сенген әркім қара түнекте қалмасын деп дүниеге келген «Құдайдың Нұрымын». **47** Кім хабарымды естіп, оны ұстанбаса, ондайды қазір соттап жатпаймын; Мен адамзатты соттау үшін емес, құтқару үшін дүниеге келдім. **48** Бірақ Мені елемей, хабарымды қабылдамағандардың соты дайын тұр: Мен білдірген хабар оларды қиямет күні айыптайтын болады. **49** Себебі Мен өздігімнен айтқан жоқпын, нені және қалай айтуға тиісті екенімді Мені жіберген Әкем Маған тапсырды. **50** Ол Маған тапсырған сөздердің мәңгілік өмір сыйлайтынын білемін. Мен не айтсам да, Әкемнің тапсырғанындай айтамын».

13

Кіші пейілділіктің үлгісі

1 Құтқарылу мейрамының қарсаңы еді. Иса Өзінің бұ дүниеден кетіп, Әкесіне баратын күнінің жақындап қалғанын білді. Бұ дүниедегі өз адамдарын өте жақсы көргендіктен, Иса оларға деген сүйіспеншілігін ақырына дейін ісімен де толық көрсетті. **2** Иса шәкірттерімен бірге кешкі тамаққа отырды. Бұған дейін шайтан Шимон Исқариоттың ұлы Яһуданың көңіліне Исаға опасыздық жасауды ұялатып қойған еді. **3** Бірақ Иса Әкесінің бүкіл билікті өз қолына беріп қойғанын, сондайақ Өзінің Құдайдан келіп, Оған тағы қайтып баратынын да білді. **4** Содан ол дастарқан басынан тұрып, сырт киімін шешті де, алжапқышты беліне байлады. **5** Бұдан кейін шылапшынға су құйып, шәкірттерінің аяқтарын жуып, беліне байлаған алжапқышпен құрғатып сүрте бастады. **6** Шимон Петірдің

қасына келгенде, ол Исадан: — Ием, Сіз аяғымды жуайын деп жатырсыз ба? — деп сұрады. **7** Иса оған: — Не істеп тұрғанымды сен қазір емес, кейінірек түсінесің, — деді. **8** Петір: — Мен Сізге аяғымды еш уақытта жуғызбаймын, — деп қарсылық білдірді. Иса: — Егер сені жумасам, онда Менімен тығыз қатынаста бола алмайсың, — деп жауап берді. **9** Сонда Шимон Петір: — Ием, олай болса, аяғымды ғана емес, қолым мен басымды да жуыңыз! — деп өтінді. Иса астарлап: **10** — Шомылған кісі таптаза, оның аяғын ғана жуу керек. Сендер де тазасындар, бірақ бәрің емес, — деді. **11** Ол Өзіне кімнің опасыздық жасайтынын білді, сондықтан «бірақ бәрің емес» деп қосты. **12** Шәкірттерінің аяғын жуып, сырт киімін киіп, орнына отырғаннан кейін Иса: — Сендерге не істегенімді түсінесіңдер ме? — деген сұрақ қойды. **13** — Маған «Үстаз», «Ием» дейсіңдер. Осылай атағандарың дұрыс, себебі Мен Солмын. **14** Ал егер Мен Иелерің және Үстаздарың бола тұра, аяқтарыңды жусам, сендер де бірбіріңе сондай қызмет керсетуге тиіссіңдер! **15-16** Сендерге өте маңызды шындықты айтып тұрмын: қызметшінің жолы қожайынынан үлкен емес, елшінің жолы да өзін жібергендікінен үлкен емес. Мен сендерге қалай қызмет етсем, сендер де солай етсін деп, үлгі көрсеттім. **17** Осыны біліп, солай ісәрекет етсеңдер, бақытты боласындар!

Исаның соңғы кешкі ас кезінде сатқынның кім екенін білдіруі

18 — «Сендер тазасындар» деген сөзді бәрің туралы айтып тұрған жоқпын. Қайсыларыңды тандағанымды Өзім білемін, бірақ Киелі жазбадағы мына сөз орындалу керек: «Менімен дастарқандас болып нанымды жеп жүрген кісі енді аяғын көтеріп, Мені теуіп жіберейін деп дайын тұр». **19** Мұны осы сөз элі орындалмас бұрын айтып тұрмын. Кейін орындалған соң, Менің мәңгі Бар Болушы екеніме сендер сенсін деймін. **20** Сендерге өте маңызды шындықты айтайын: Кім Мен жіберген адамды қабылдаса, соның Мені қабылдағаны. Ал кім Мені қабылдаса, оның Мені Жібергенді де

қабылдағаны, — деді Иса. **21** Осы сөзден кейін Иса іштей қатты толқып, салмақтап: — Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: араларыңдағы біреуің Маған опасыздық жасайтын болады, — деді. **22** Шәкірттері Исаның кімді айтып тұрғанын ұқпай, бірбіріне аңтаң болып қарасты. **23** Исаның жақсы көретін шәкірті дастарқан басында Оған қарай жантайып жатушы еді. **24** Шимон Петір Исаның кімді айтқанын сұрап білші деп жаңағы шәкіртке ымдап белгі берді. **25** Анау Исаға бұрылып: — Мырза, сол адам кім? — деп сұрады. **26** Иса: — Үзім нанды табақтағы тұздыққа батырып, кімге берсем, ол — сол кісі, — деді. Содан кейін қолындағы бір үзім нанды тұздыққа батырып алып, Шимон Исқариоттың ұлы Яһудаға берді. **27** Яһуда нанды алысымен көңілін шайтан билеп алды. Иса Яһудаға: «Не істегің келсе, соны тезірек істе!» — деді. **28** Отырғандардың ешқайсысы Исаның оған неге бұлай дегенін түсінген жоқ. **29** Яһуда ортақ қаржыны ұстайтындықтан, кейбіреулері Иса: «Мейрамға не керектің бәрін сатып ал!» немесе «Мүсәпірлерге садақа бер!» деп оған тапсырма берген шығар деп ойлады. **30** Ал Яһуда нанды жеп алған соң тез шығып кетті. Сыртта қараңғы түн еді.

Исаның берген жаңа өсиеті және Петірге арнаған сөзі

31 Яһуда шығып кеткеннен кейін, Иса былай деді: — Енді Билеуші ретінде көктен келген Мен ұлылыққа кенелемін, Өзім арқылы Құдайдың ұлылығы да көрінеді. **32** Мен Құдайдың ұлылығын көрсеткенде Құдай да Менің ұлылығымды паш етеді. Бұл көп кешікпей орындалады. **33** Балаларым, енді аз-ақ уақыт қастарыңда боламын, кейін Мені іздейсіңдер. Яһудилерге айтқан сөзімді қазір сендерге де айтамын: Мен баратын жерге сендер жете алмайсыңдар. **34** Сендерге бір жаңа өсиет айтамын: бірінді бірін, жақсы көріңдер! Мен өздерінді сүйгендей, сендер де бір-бірінді сүйіңдер! **35** Менің шәкірттерім екендіктеріңді елдің бәрі өзара сүйіспеншіліктеріңнен білетін болады. **36** Шимон Петір: — Мырзам, Сіз қайда бармақсыз?

— деп сұрағанда Иса: — Мен баратын жерге сен қазір ере алмайсың, кейінірек соңымнан келесің, — деді. **37** Петір: — Мъфза, Сізге қазір неліктен ере алмаймын? — деп сұрады. — Сіз үшін жанымды қиюға дайынмын! — **38** Иса оған былай жауап берді: — Мен үшін жан қиямын дейсің бе? Саған шындығын айтайын: осы түні этеш шақырғанша сен Менен үш рет танасың!

14

Құдайға апаратын жол — Иса Мәсіх

1 — Көңілдерің толқымасын! Құдайға сеніңдер және Маған да сеніңдер! **2** Көктегі Әкемнің үйінде тұратын орын көп. Егер солай болмаса, Мен сендерге айтқан болар едім ғой. Енді сол жерден сендер үшін орын дайындауға бара жатырмын. **3** Барып, дайындап болғаннан кейін қайтып келіп, Өзім болатын жерде сендерді де болсын деп қасыма алып кетемін. **4** Қайда бара жатқанымды да, сонда апаратын жолды да білесіңдер, — деді Иса. Тома: **5** — Ием, қайда бара жатқаныңызды білмейміз. Онда біз жолды қалай білеміз? — деп сұрады. **6** Иса оған: — Жол, шындық және шынайы өмір Менмін. Мен арқылы болмаса, ешкім де Әкеге бара алмайды. **7** Мені жақыннан танысаңдар, Әкемді де білер едіңдер. Оны қазірден бастап білесіңдер және көрдіңдер де, — деді. **8** — Мырзам, бізге Әкені көрсетіңіз, бізге сол да жеткілікті, — деді Філіп. **9** Иса былай деп жауап берді: — Мен коптен бері қастарыңдамын, сонда да Мені шынымен білген жоқсың ба, Філіп? Кім Мені көрсе, соның Әкені де коргені. Бізге Әкені көрсетіңіз деп неге айтасың? **10** Менің Әкеммен, Әкемнің Менімен тығыз байланыста екенімізге сенбейсің бе? Сендерге айтып жүрген сөздерім Өзімдікі емес, Әкемдікі. Сол сияқты Менімен тығыз байланыстағы Әкем Өзінің істерін де Мен арқылы істеп жатыр. **11** Менің Әкеммен, Әкемнің Менімен тығыз байланыста екенімізге сеніңдер! Әйтпесе істеген кереметтеріме сүйеніп Маған сеніңдер. **12** Сендерге өте маңызды шындықты

айтайын: Мен жасаған кереметтер сияқтыларды Маған сенуші де істейді, тіпті одан да зорларын істейді, себебі Мен Әкеме барамын. **13** Менің атымнан Әкемнен не сұрасандар да, орындаймын, сонда Әкенің ұлылығы Өзінің рухани Ұлы арқылы көрінеді. **14** Менің еркіме мойынсұнып бір нәрсе сұрасандар, Мен соны орындаймын.

Құдай Рухының сенушілерге қонуы туралы уәде

15 Сендер Мені сүйсеңдер, өсиеттерімді орындандар! **16** Мен көктегі Әкемнен сендермен мәңгі бірге болатын Қамқоршыны жіберуін өтінемін, **17** Ол — шындықты білдіретін Киелі Рух. Күнәкар дүние Киелі Рухты қабылдай алмайды, себебі Оны көрмейді эрі білмейді. Ал сендер Оны білесіңдер, өйткені Киелі Рух сендермен бірге тұрып, жан дүниелеріңнен орын алады. **18** Мен сендерді жетімсіретпей, қайта ораламын. **19** Енді аз уақыт қалды, содан кейін осы күнәкар дүние Мені көрмейді, ал сендер Мені көресіңдер. Мен қайта тірілемін, сондықтан сендер де мәңгілік өмірге ие боласыздар. **20** Сол күні сендер Менің Әкеммен, сендердің Менімен, Менің де сендермен тығыз байланыста екенімізді түсінесіңдер. **21** Өсиеттерімді көңілдеріне сақтап, орындап жүргендер — Мені сүйетіндер. Оларды Әкем де сүйеді. Мен де соларды сүйіп, Өзімді оларға жақынырақ таныстырамын. — **22** Исқариот емес, өзге Яһуда Исадан: — Мырзам, Сіз қалайша осы дүниеге емес, тек бізге ғана Өзіңізді таныстырмақсыз? — деп сұрады. **23** Иса былай деп жауап берді: — Кім Мені сүйсе, айтқандарымды берік ұстанады және Әкем оны сүйеді. Біз сондай кісілерге келіп, өмірлерінен орын аламыз. **24** Мені сүймегендер сөздерімді берік ұстанбайды. Сендердің естіп жүргендерің — Өзімнің емес, Мені жіберген Әкемнің сөздері. **25** Мен бұл сөздерді элі қастарыңда жүрген кезде айтып тұрмын. **26** Ал Әкем Менің атымнан Қамқоршыларың — Киелі Рухты жібереді. Ол Менің сендерге айтқан сөздерімнің бәрін естеріңе салып, рухани өмірлеріңе керектің бәрін үйретеді. **27** Мен сендерге амандық пен

тыныштық сыйлаймын, Өзімнің тыныштығымды беремін. Менің беретінім осы дүниенің беретін өткінші тыныштығы сияқты емес, сондықтан көңілдерің қобалжып, қорықпандар. **28** Менің өздеріңе былай дегенімді естігенсіндер: Мен кетемін, кейін сендерге қайтып келемін. Егер Мені шын көңілмен сүйсеңдер, Әкеме барып, құрметке бөленетініме қуанар едіңдер; себебі Әкем Менен ұлы. **29** Сендердің осылар іске асқан кезде Менің айтқандарыма шын сенулерің үшін бұларды қазір алдын ала айтып тұрмын. **30** Енді сендерге көп айтпақ емеспін. Осы күнәкар дүниенің эміршісі (шайтан) жақындап келе жатыр. Оның Маған билігі жүрмейді. **31** Бірақ осы дүние Менің көктегі Әкемді сүйетінімді білсін деп Соның тапсыруы бойынша ісәрекет жасаймын. Енді тұрындар, бұл жерден кетейік! — деп Иса сөзін аяқтады.

15

Жүзім бұтасы мен сабақтары туралы астарлы әңгіме

1 — Мен «шынайы жүзім бұтасымын», ал көктегі Әкем «жүзім өсіруші». **2** Маған ілінген, бірақ рухани жеміс бермейтін әр «сабақты» Әкем кесіп тастайды, ал онім беретіндерін молырақ берсін деп тазартады. **3** Сол сияқты сендер де Менің өздеріңе айтқан сөздеріме сеніп, рухани таза болдыңдар. **4** Менімен тығыз байланыста тұрындар, сонда Мен өздеріңмен тығыз байланыста тұрамын. Сабақ өздігінен емес, тек бұтасымен байланыста тұрса ғана жеміс бере алады. Сол секілді сендер де Менімен тығыз байланыста тұрмасаңдар, рухани өнім бере алмайсыңдар. **5** Мен «бұтамын», ал сендер «сабақтарымысыңдар». Менімен тығыз байланыстағылармен Өзім де тығыз байланыста тұрамын, сонда олар мол өнім бермек. Ал Менен бөлініп сендер ешбір игілік істей алмайсыңдар. **6** Кім Менімен байланыста тұрмаса, сол кесіліп тасталған сабақтар іспетті «сыртқа лақтырылып, кеуіп қалады». Кепкен сабақтар кейін жиналып, отқа жағылып, жанып кетеді. **7** Ал

егер сендер Менімен тығыз байланыста тұрсаңдар, әрі сөздерім өздеріңмен бірге болса, қалағандарыңның бәрін көктегі Әкемнен сұрандар, сонда аласыңдар. **8** Егер мол жеміс берсеңдер, Менің шәкірттерім боласыңдар. Сол арқылы Әкемнің ұлылығы анық көрінеді. **9** Әкем Мені қалай сүйсе, Мен де сендерді солай сүйемін. Сүйіспеншілігімді қабылдай беріндер! **10** Менің Әкемнің өсиеттерін орындап, сүйіспеншілігін қабылдап жүргенімдей, сендер де Менің өсиеттерімді орындасаңдар, сүйіспеншілігімді қабылдап жүресіңдер. **11** Бұларды Менің көретін қуанышым сендердікі де болсын, әрі қуаныштарың мейлінше толық болсын деп өздеріңе айттым. **12** Сендерге айтатын өсиетім мынау: бірбірінді Менің өздерінді сүйгенімдей сүйіндер! **13** Адамның достарына көрсететін ең зор сүйіспеншілігі — олар үшін өмірін құрбан етуі. **14** Егер Менің тапсырғандарымды орындасаңдар, Маған доссыңдар. **15** Сендерді бұдан былай құл демеймін, құл иесінің не істеп жүргенін білмейді. Қайта, сендерді достарым деп атадым, өйткені Әкемнен естігендерімнің бәрін сендерге білдірдім. **16** Сендер Мені таңдап алған жоқсыңдар, қайта, Мен сендерді таңдап алдым: өздерің барып, рухани жеміс берсін, сол жемістерің тұрақты болсын деп тағайындадым. Сонда Менің атымнан не сұрасаңдар, Әкем соның бәрін де береді. **17** Сендерге айтатын өсиетім мынау: бірбірінді сүйіндер!

Күнэкар дүниенің өшпенділігі

18 Күнэкар дүние сендерді жек көрсе, оның сендерден бұрын Мені жек көргенін біліндер. **19** Егер де осы дүниелік болсаңдар, ол сендерді өз адамдары ретінде жақсы көрер еді. Бірақ осы дүниелік емессіңдер, керісінше, Мен сендерді күнэкар дүниенің ішінен таңдап, айырып алдым. Сондықтан да ол сендерді жек көреді. **20** Мына айтқан сөзім естеріңде болсын: «құлдың жолы қожайынынан үлкен емес». Күнэкар адамдар Мені қудаласа, сендерді де қудалайды. Олар Менің сөзімді ұстанды ма, жоқ, ендеше сендердің

сөздеріңді де ұстанбайтын болады. **21** Осының бәрін Менің атымды мойындағандарың үшін сендерге істейді; себебі олар Мені Жібергенді танымайды. **22** Мен дүниеге келіп, оларға сөйлемесем, онда олар айыпты болмас еді. Ал енді кінәларына еш сылтау жоқ. **23** Мені жек көргендер сол арқылы Әкемді де жек көреді. **24** Егер Мен басқа ешкім жасамаған кереметтерімді араларыңда жасамаған болсам, олар айыпты болмас еді. Бірақ олар кереметтерімді көргенмен Өзімді де, Әкемді де жек көреді. **25** Алайда солар қадірлейміз дейтін Киелі жазбадағы: «Олар Мені себепсіз жек көрді» деген сөз осылайша іске асады. **26** Мен сендерге Әкемнен бір Қамқоршыны жіберемін: сендерге шындықты білдіретін сол Киелі Рух Әкемнен келіп, Мен туралы куәлік береді. **27** Сендер де куәлік бересіңдер, себебі қызметімнің басынан бастап қасымда болып келесіңдер.

16

1 Сендерге осының бәрін Маған деген сенімдеріңнен таймауларың үшін айттым. **2** Діндар яһудилер сендерді қауымдарынан шығарып жіберетін болады. Тіпті көздеріңді құртатын әркім Құдайға қызмет көрсетіп жатырмын деп ойлайтын күн де туады. **3** Олар мұны не Әкені, не Мені танымағандықтан істейді. **4** Бұларды айтқандағы мақсатым — сендердің бастарыңа сондай күн туғанда Менің оны алдын ала айтып кеткенімді естеріңе түсіріп, жігерленулерің.

Құдай Рухы — Қамқоршы әрі Үстаз

Мен сендерге қызметімнің басында бұларды айтқан жоқпын, себебі өздеріңмен бірге болдым ғой. **5** Енді Мен Өзімді Жібергенге қайтып кетемін. Ал бірдебіреуің Менен: «Қайда барасыз?» — деп сұрамайсыңдар. **6** Қайта, Менің айтқандарымнан көңілдерің жабырқап, мұңайып тұрсыңдар. **7** Сендерге шындығын айтайын: Менің кететінім сендер үшін жақсы! Себебі Мен кетпесем, сендерге

Қамқоршыларың (Құдай Рухы) келмейді; ал Мен барған соң, Оны сендерге жіберемін. **8** Құдай Рухы келген соң, осы дүниенің күнәсының, Менің әділдігімнің және Құдай сотының қандай екендігіне адамдардың көздерін жеткізеді: **9** олардың күнәсы — Маған сенбейтіндіктері; **10** әділдігімнің дәлелі — Менің Әкеге барып, бұдан былай Мені көрмейтіндіктерің; **11** ал сот — осы күнәкар дүниенің эміршісінің (яки шайтанның) сотталғандығы. **12** Сендерге айтарым әлі де көп, бірақ қазір оның бәрін тыңдауға төзімдерің жете қоймас. **13** Алайда шындықты білдіретін Құдай Рухы келгеннен кейін сендерді бар шындыққа жеткізеді. Себебі Ол Өзінен шыққан сөзді емес, көктегі Әкемнен естігенін айтады және болашақта не болатынын сендерге хабарлайды. **14** Құдай Рухы Менің ұлылығымды көрсетеді, себебі Менен қабылдаған хабарларды сендерге жеткізбек. **15** Әкемдегінің бәрі Менікі де. Сондықтан да «Менен қабылдаған хабарларды сендерге жеткізбек» дедім.

Уақытша қасірет және ұлы жеңіс

16 — Біраз уақыттан кейін Мені көрмейсіңдер, тағы біраздан кейін Мені қайта көресіндер, — деді Иса. **17** Сонда кейбір шәкірттері өзара сөйлесіп: — Ол бізге «Біраз уақыттан кейін Мені көрмейсіңдер, тағы біраздан кейін Мені қайта көресіндер» дегенде не айтқысы келеді? Әрі «Мен Әкеме барамын» дегені нені білдіреді? **18** Және «біраз уақыт» деп нені меңзейді? Біз Оның не туралы айтып тұрғанын түсінбейміз, — десті. **19** Иса олардың сұрағысы келгенін біліп, былай деді: — «Біраз уақыттан кейін Мені көрмейсіңдер, тағы біраздан кейін Мені қайта көресіндер» деп айтқаным туралы бірбірінен сұрасып жатырсыңдар ма? **20** Сендерге өте маңызды шындықты айтайын: сендер жылап, жоқтау айтып, ал күнәкар дүние қуанатын болады. Сендер қайғырасыңдар, бірақ қайғыларың қуанышқа айналады. **21** Әйел босанатын кезде қайғырады, себебі оның қиналатын уақыты жетті. Ал баласын туған соң, дүниеге адам

келді деп қуанғанынан қиналғанын ұмытып кетеді. **22** Сендер де қазір солай қайғылысыңдар. Бірақ Мен сендерді қайта көремін, сонда қатты қуанасыңдар, қуаныштарыңды ешкім тартып ала алмайды. **23** Сол кезде Менен бір нәрсе сұрауларыңның қажеті болмайды. Сендерге өте маңызды шындықты айтамын: Әкеден Менің атымнан не сұрасаңдар, Ол соны береді. **24** Бұған дейін Менің атымнан еш нәрсе де сұраған жоқсыңдар. Енді сұрандар да алыңдар! Сонда шексіз қуанышқа кенелесіңдер. **25** Осыларды Мен сендерге астарлап айттым. Бұдан былай астарлап емес, Әкем туралы ашық айтатын кезім де келеді. **26** Сол уақытта Менің атымнан сұрайсыңдар; Менің сендер үшін Әкеден өтінуімнің қажеті болмайды, **27** өйткені Әкенің Өзі сендерді сүйеді. Себебі Мені сүйіп, Құдайдан келгеніме сенесіңдер. **28** Мен Әкеден жерге келдім, кейін жерді тастап, Әкеге қайта ораламын. **29** Сонда шәкірттері: — Қазір астарлап емес, ашық сөйлеп тұрсыз. **30** Енді бәрін білетініңізге көзіміз жетті, өйткені Сізге адамдардың ойларында қандай сұрағы бар екенін сұраудың керегі жоқ. Сондықтан Құдайдан келгеніңізге сенеміз, — деді. **31** Иса оларға былай деп жауап берді: — Енді сенесіңдер ме? **32** Сендер жанжаққа бытырап, әрқайсының өз үйіне кететін уақыттарың келеді, тіпті жетіп те қалды, сонда Мені жалғыз қалдырасыңдар. Бірақ Мен жалғыз емеспін, себебі көктегі Әкем Өзіммен бірге. **33** Мен бұларды сендер Менімен тығыз байланыста тұрып, тыныштыққа кенелсін деп айттым. Күнәкар дүниеде қысымшылық көресіңдер; алайда батыл болыңдар: Мен осы дүниені жеңіп шықтым!

17

[Иеміздің Әкесіне есеп беріп, Өзі үшін мінажат етуі](#)

1 Иса осыны айтқаннан кейін, аспанға қарап былай деді: — Әке, уақыт жетті. Рухани Ұлынды ұлылыққа бөлей гөр, сонда Мен Сенің ұлылығыңды көрсете аламын. **2** Себебі берген адамдарыңның бәріне

мәңгілік өмір сыйлауым үшін күллі адамзаттың билігін Менің қолыма тапсырдың. **3** Мәңгілік өмір, бұл — жалғыз шынайы Құдайды және Өзің жерге жіберген Мені, Иса Мәсіхті, жақыннан тану. **4** Маған тапсырған ісіңді аяқтап, жерде ұлылығыңды көрсеттім. **5** Әке, элем жаратылмай тұрып Өзіңмен бірге болғанымда ұлылыққа кенелген едім. Енді Мені өз қасыңда сол ұлылыққа қайтадан кенелте гөр.

Иеміздің шәкірттері үшін мінажат етуі

6 Сені Өзің күнәкар дүниенің ішінен айырып берген адамдарға таныттым. Олар Сенікі еді, Сен Маған оларды бердің. Олар сөзіңді берік ұстанып келеді. **7** Маған тапсырғандарыңның бәрінің де Сенен шыққанына енді көздері жетті. **8** Себебі Мен Өзің тапсырған хабарды оларға жеткіздім, олар оны қабыл алды. Сенен келгенімді шәкірттерім шынымен түсініп, Мені Өзіңнің жібергендігіңе сенді. **9** Саған бағынбайтын дүние үшін емес, Өзің берген шәкірттерім үшін өтініп жатырмын, себебі олар Сенікі. **10** Менікінің бәрі Сенікі, Сенікінің бәрі де Менікі. Бұл адамдар арқылы Менің ұлылығым көрініп тұр. **11** Бұдан былай Мен жерде қалмай, Саған бара жатырмын. Бірақ олар жерде қалады. Киелі Әке, Маған берген құдіретіңмен шәкірттерімді қорғай гөр! Екеуіміздің біртұтас екендігіміздей, олар да біртұтас болсын. **12** Қастарыңда болған кезімде оларды Маған берген құдіретіңмен қорғап, аман сақтап жүрдім. Құрып кетуге тиісті адамнан басқа бірдебіреуін жоғалтқан жоқпын. Киелі жазбада сол адамның істейтіні туралы айтылғандар орындалу үшін осылай болды. **13** Ал енді Саған бара жатырмын. Бірақ Менің қуанышым толығымен шәкірттерімнің де қуанышы болсын деп осы сөздерді элі де жерде жүрген кезде айтып тұрмын. **14** Бұларға Сенің хабарыңды білдірдім. Күнәкар дүние оларды жек көріп келеді, себебі Менің осы дүниелік еместігім сияқты, бұлар да сондай емес. **15** Сенен оларды осы дүниеден экет деп емес, шайтаннан қорғай гөр деп сұрап тұрмын. **16** Менің осы дүние лік

еместігім сияқты, бұлар да осы күнәкар дүниенің адамдары емес. **17** Оларды шындығың арқылы Өзіңе бағыштап, таза жүргізе гөр. Сенің сөзің — шындық. **18** Мені осы күнәкар дүниеге жібергеніңдей, Мен де бұларды осы дүниеге жіберемін. **19** Сенің шындығың арқылы олардың да Өзіңе бағышталулары үшін Мен Өзімді оларға бола Саған бағыштаймын.

Иеміздің болашақ сенушілер үшін мінажат етуі

20 Мен бұлар үшін ғана емес, олардың айтқандары арқылы Маған сенетін барлық адамдар үшін де өтініп тұрмын. **21** Әке, Мені Өзіңнің жібергендігіңе адамзаттың сенуі үшін, Сенің Менімен, Менің де Сенімен тығыз байланыста тұрғанымыздай, сенушілер де Екеуімізбен тығыз байланыста тұрып, бәрі біртұтас болсын деп өтінемін. **22** Солар да Біз сияқты біртұтас болсын деп, Өзің Маған сыйлаған ұлылықты Мен оларға да бердім. **23** Мен бұлармен тығыз байланыстамын, ал Сен Менімен солайсың. Мені Өзіңнің жібергеніңе, Мені қалай сүйсең, оларды да солай сүйетініңе адамзаттың көзі жету үшін Маған сенетіндер толық бірлікке жетсін! **24** Әке, Маған тапсырған адамдарыңның Өзім болатын жерде болуларын, әрі Өзің Маған сыйлаған салтанатты ұлылығымды көрулерін қалаймын. Бұл ұлылығымды Сен Маған Мені сүйгендіктен әлем жаратылмастан бұрын сыйлаған едің. **25** Әділетті Әке, осы дүние Сені түсінген жоқ, ал Мен Сені түсінемін. Мені Өзіңнің жібергеніңе шәкірттерімнің көздері жетті. **26** Маған деген сүйіспеншілігің солардың ішінде де болсын және Өзім де олардың емірлерінен орын алайын деп оларға Сенің қасиеттерінді білдірдім және білдіре беремін де.

18

Мәсіхтің түтқындалған кезінде көрсеткен күдіреті

1 Осылай Құдайға сиынып мінажат еткеннен кейін Иса

шәкірттерімен бірге қаладан шығып, Қидрон сайының арғы жағасына өтті. Сол жерде бір бақ бар еді. Иса шәкірттерін ертіп соның ішіне кірді. **2** Оған опасыздық еткен Яһуда да бұл жерді білетін, себебі Иса осында шәкірттерімен жиі жиналушы еді. **3** Яһуда римдік әскердің бір тобын және басты діни қызметкерлер мен парызшылдар жіберген бірнеше сақшыларды ертіп келді. Олардың қолдарында шамдары, алаулары және қарулары болды. **4** Өзіне не боларын түгел білетін Иса бақтың ішінен шығып, оларға: — Кімді іздеп жүрсіндер? — деген сұрақ қойды. **5** Олар: — Назареттік Исаны! — деп жауап берді. Иса: — Ол Менмін! — деді. Опасыз Яһуда да солардың қасында тұрған еді. **6** Иса оларға «Ол Менмін!» дегенде, олар кейін шегініп, жерге жығыла кетті. **7** Иса оларға тағы да: — Кімді іздеп жүрсіндер? — деген сұрақ қойды. Олар: — Назареттік Исаны, — деп жауап берді. Иса: **8** — Мен Солмын деп сендерге айттым ғой! Егер Мені іздеп жүрсендер, онда мыналарға тимеңдер, кете берсін! — деді. **9** Оның «Өзің Маған бергендердің бірдебіреуін жоғалтқан жоқпын» деп айтқаны осылайша орындалды. **10** Сонда беліне семсер байлап алған Шимон Петір оны суырып алып, бас діни қызметкердің малайына қарай сілтеп қалып, оның оң құлағық шауып түсірді. Малайдың аты Мәлік еді. **11** Ал Иса Петірге: «Семсеріңді қынабына сал! Әкем Маған белгілеп қойған азапты тартуым керек екендігін білмеуші ме едің?» — деп ескертті.

Мәсіхтің басты діни қызметкеряердің алдындағы адая куәлігі, ая Петірдің Мәсіхтен үш рет тануы

12 Әскер тобы мен мыңбасы және яһуди басшыларының сақшылары Исаны ұстап алып, бұғаулады. **13** Алдымен Оны Аннасқа апарды, өйткені Аннас сол жылы бас діни қызметкер болып тұрған Қаяфаның қайын атасы еді. **14** Халық үшін бір адамның өлгені жақсы деп яһуди басшыларына кеңес берген сол Қаяфа болатын. **15** Шимон Петір және Исаның тағы бір шәкірті Исаның артынан ілесіп отырды. Бұл шәкірт бас діни қызметкермен таныс еді, сондықтан

оның сарайының ауласына Исамен бірге кірді. **16** Петір сыртта қақпаның алдында қалды. Жаңағы шәкірт, бас діни қызметкердің танысы, сыртқа шығып, қақпашы қызбен сөйлесті де, Петірді ішке кіргізіп алды. **17** Қақпаны ашыпжауып тұрған элгі қызметші қыз Петірден: «Сен де осы Кісінің бір шәкірті емессің бе?» — деп сұрады. Ол: «Жоқ», — деді. **18** Малайлар мен сақшылар жылыну үшін от жағып, соны айналдыра тұрды, себебі күн суық еді. Петір де солардың қасына барып, жылынып тұрды. **19** Бас діни қызметкер Исадан Өзінің шәкірттері мен ілімі туралы жауап алды. **20** Иса оған: — Мен бүкіл жұрттың алдында ашық айтып келемін. Әрдайым барлық яһудилер жиналатын мәжілісханалар мен ғибадатханада тәлім беріп жүрдім. Мен еш нәрсені бүркемелеп айтқан емеспін. **21** Сұрақтарды неге Менің Өзіме қойып жатырсыз? Не айтқанымды Мені тыңдағандардан сұраңыз. Менің не дегендерімді солар біледі ғой, — деп жауап берді. **22** Иса осыны айтқаннан кейін сонда тұрған сақшылардың бірі Оның бетін шапалақпен тартып жіберіп: — Сен бас діни қызметкерге қалайқалай сөйлейсің? — деді. **23** Иса оған: — Айтқаным дұрыс болмаса, дәлелде; дұрыс болса, Мені неге ұрасың? — деп жауап берді. **24** Осыған кейін Аннас Исаны бұғауланған күйі бас діни қызметкер Қаяфаға жіберді. **25** Ал Шимон Петір отқа жылынып тұра берді. Қасындағылар одан: — Сен де Ананың бір шәкірті емессің бе? — деп сұрады. Ол: — Жоқ, — деп мойындамады. **26** Сонда бас діни қызметкердің малайларының бірі, Петір құлағын семсермен шауып түсірген кісінің туысы: — Сені бақта Соның қасынан көрдім емес пе? — деді. **27** Петір тағы мойындаған жоқ. Сол сәтте этеш те шақырды.

Мәсіхтің римдік әмірші Пилаттың алдындағы адал куәлігі

28 Таң сәріде яһуди дін басылары Исаны Қаяфаның сарайынан римдік әміршінің сарайына алып барды. Діни салтқа сай ластанбау үшін яһудилер әміршінің сарайына кірген жоқ, әйтпесе олар Құтқарылу мейрамындағы асқа қатыса алмайтын еді. **29** Сондықтан

Пилат оларға өзі шығып: — Мына Кісіге қандай айып тағып тұрсындар? — деген сұрақ қойды. **30** Олар: — Бұл қылмыскер болмаса, Оны сізге ұстап әкелмес едік, — деп жауап қайтарды. **31** Пилат оларға: — Сендер Оны алып кетіп, өз заңдарың бойынша соттандар! — деді. Яһудилер: — Біреуге өлім жазасын тартқызу бізге рұқсат етілмеген, — деп жауап берді. **32** Өзінің қалай өлуге тиісті екенін меңзеп көрсеткен Исаның сөзі осылай орындалды. **33** Пилат сарайға қайта кіріп, Исаны шақыртып алып: — Сен «Яһудилердің Патшасысың» ба? — деп сұрады. **34** Иса: — Бұл сөзді өзіңіз айтып тұрсыз ба, әлде басқалар сізге Мен туралы айтты ма? — деп қарсы сұрақ қойды. **35** Пилат: — Мен не, яһудимін бе? Сені маған ұстап әкелген өз халқың және басты діни қызметкерлер ғой. Қандай істер істеп едің? — деді. **36** Иса: — Менің Патшалығым бұл дүниелік емес. Егер ол бұл дүниелік болса, қызметкерлерім Мені яһуди басшыларының қолына түсірмес үшін күрескен болар еді. Бірақ Менің Патшалығым бұл дүниелік емес, — деп жауап берді. **37** Пилат: — Сонымен Сен бәрібір Патшасың ғой? — деп сұрады. Иса оған: — Дұрыс айтасыз, Мен Патшамын. Шындықты ашық жариялау үшін осы дүниеге келдім. Шындықты жақтаушы әркім Менің үніме құлақ салады, — деді. **38** Пилат Одан: — Шындық деген не? — деп сұрады. Осыны айтты да, яһуди басшыларына тағы барып, оларға былай деді: — Мен Одан ешқандай кінә таппай тұрмын! **39** Ал Құтқарылу мейрамында өз салттарың бойынша сендерге бір тұтқынды босатып жіберемін. Сендерге «Яһудилердің Патшасын» босатып беруімді қалайсындар ма? — **40** Сонда олар: — Бұны емес, Бараббаны! — деп қатты айқайлап жауап берді. Ал Барабба ұлтшыл қарақшы болатын.

19

Мәсіхтің әділетсіз азапталып, өлімге кесілуі

1 Осыдан кейін Пилат Исаға дүре соқтырды. **2** Бір топ жасақшы

тікенді бұтақшалардан тәж өріп, оны Исаның басына кигізіп, бір қан қызыл шапанды үстіне желбегей жапты. **3** Олар Исаның алдына тұра қалып: «Яһудилердің Патшасы жасасын!» — деп, шапалақпен бетінен ұра берді. **4** Пилат қайтадан сыртқа шығып, яһуди басшыларына: — Қараңдар, мен Оны сендерге әкеле жатырмын: Одан ешқандай кінә таппай тұрмын, соны біліңдер! — деді. **5** Иса басындағы тікен тәжімен, үстіндегі қырмызы шапанымен сыртқа шықты. Пилат яһудилерге: — Қараңдар, сол Адам — Мынау! — деді. **6** Басты діни қызметкерлер мен олардың сақшылары Исаны көргенде: — Айқышқа шегеленсін! Айқышқа! — деп айқай салды. Пилат оларға: — Оны өздерің алып, айқышқа шегелендер! Себебі мен Одан ешқандай кінә таппай тұрмын, — деді. **7** Яһуди басшылары оған: — Біздің Таурат заңымыз бар, сол бойынша Ол өлуге тиіс, себебі Ол Өзін «Құдайдың рухани Ұлымын» деп жүр, — деді. **8** Пилат осыны естігенде бұрынғыдан бетер қорқып кетті. **9** Сарайға қайта кіріп, Исадан: — Сен қайдан шыққансың? — деп сұрады. Бірақ Иса оған жауап берген жоқ. **10** Сонда Пилат: — Менімен сөйлескің келмей ме? Сені босатып жіберу де, айқышқа шегелетіп өлтіру де менің билігімде екенін білмейсің бе? — деді. **11** Иса оған: — Көктен берілмесе, Маған билігіңіз жүрмес еді. Сондықтан Мені ұстап бергеннің күнәсы сіздікінен де үлкен, — деп жауап қайтарды. **12** Осы сөзден кейін Пилат Оны босатып жіберуге тырысты, бірақ яһуди басшылары: — Егер Оны босатып жіберсеңіз, Рим патшасының досы емессіз! Өзінөзі патшамын деген әркім Рим патшасына қарсы! — деп айқай салды. **13** Осы сөзден кейін Пилат Исаны сыртқа шығартып, өзі Тастөселген деп аталатын алаңдағы төрелік тағына отырды; осы алаңның жергілікті аты Ғаббата. **14** Бұл Құтқарылу мейрамынан бір күн бұрын түскі сағат он екілерде болған еді. Пилат яһудилерге: — Міне, Патшаларың! — деді. **15** Бірақ олар: — Алып кетіңіз Оны, айқышқа шегеленсін! — деп айқай салды. Пилат оларға: — Мен айқышқа Патшаларыңды шегелетейін бе?! — деген сұрақ қойды. Басты діни қызметкерлер: — Рим патшасынан басқа ешқандай патшамыз жоқ! — деп жауап берді. **16**

Сонда Пилат олардың дегеніне көніп, Исаны айқышқа шегелеп өлтіруге бұйырды.

Мәсіхтің айқышқа шегеленіп, жанын құрбан етуі

Сонымен жасақшылар Исаны ұстап алып кетті. **17** Ол айқыш ағашын Өзі арқалап, қаладан шықты да, Маңдайтөбе деп аталатын жерге қарай бет алды; мұның жергілікті аты ГолҒота. **18** Жасақшылар Исаны басқа екі адаммен бірге, біреуін оң, екіншісін сол жағына, ал орталарына Исаны қойып, үш айқыш ағашқа керіп шегелеп, көтеріп қойды. **19** Пилат тақтайша жасатып, айқыштың жоғарғы жағына бекіттірді. Оның бетінде «Назареттік Иса — Яһудилердің Патшасы» деп жазылған еді. **20** Мұны көптеген яһудилер оқыды, себебі Иса айқышқа шегеленген жер қалаға жақын еді, әрі жазу еврейше, латынша және грекше жазылған болатын. **21** Ал яһудилердің басты діни қызметкерлері Пилатқа былай деді: — «Яһудилердің Патшасы» емес, «Мышау Яһудилердің Патшасымын деді» деп жазыңыз! **22** Пилат оларға: — Мен жазарымды жазып қойдым, — деп жауап қатты. **23** Жасақшылар Исаны айқышқа шегелегеннен кейін Оның сырт киімдерін төртеуі тең бөлісіп, көйлегін де алды. Ол басынан аяғына дейін тігіссіз тұтас тоқылған еді, **24** сол себепті олар бірбіріне: «Бұны жыртпай, жеребе тастап, кімге түсетінін шешейік», — деді. «Жау жамылғымды бөлісіп алады, киімім үшін жеребе салады» деген Забурдағы сөз осылай орындалды. Мұны жасақшылар жүзеге асырды. **25** Иса шегеленген айқыштың қасында Оның шешесі, нағашы әпкесі, Клеопаның әйелі Мәриям және мағдалалық Мәриям тұр еді. **26** Иса шешесін және оның қасында тұрған Өзінің жақсы көретін шәкіртін көргенде шешесіне: «Апа, енді мынау — сіздің ұлыңыз!» — деді. **27** Содан кейін шәкіртіне: «Енді осы кісі — сенің анаң!» — деді. Сол сәттен бастап шәкірті Исаның шешесін қамқорлығына алды. **28** Тиісті нәрселердің бәрінің түгел орындалғанын білген Иса бұдан кейін: «Мен шолдеп тұрмын», — деді. Забурда алдын ала жазып

қалдырылған бұл сөз де осылай іске асты. **29** Сол жерде сірке суына толы құмыра тұрған еді. Жасақшылар бір сорғышты сірке суына батырып алып, үсоп бұтағына бекітіп, Исаның аузына тосты. **30** Иса сірке суын сорғаннан кейін: «Енді түгел орындалды!» — деді де, басын иіп, жан тапсырды. **31** Бұл жұма күні, ал ертеңіндегі сенбі үлкен мейрам болатын. Шегеленгендердің денелерін мейрам күні айқыш ағашта қалдыру яһудилердің діни ережелерін бұзу болып табылар еді. Сондықтан яһуди басшылары Пилатқа барып, шегеленгендерді аяқтарын сындырып елтіріп, сүйектерін айқыштан алып тастауын өтінді. **32** Сонымен жасақшылар келіп, Исамен бірге шегеленген екі кісінің аяқтарын сындырды. **33** Ал Исаның қасына келіп, Оның өліп қалғанын көрген соң, аяқтарын сындырған жоқ. **34** Бірақ жасақшылардың біреуі Исаның бүйіріне найзасын сұғып алды, сол заматта қан мен су шыға келді. **35** Осыны көрген кісі сендер де сенсін деп бұған куәлік береді. Оның куәлігіне сенуге болады, ол шындықты айтып тұрғанын біледі. **36** Киелі жазбадағы «Оның ешбір сүйегі сындырылмасын!» деген сөз орындалуға тиіс еді, бұл солай болды да. **37** Киелі жазбалардың тағы бір жерінде: «Олар өздері түйреген Кісіні көретін болады» деп те жазылған.

Сүйектің қабірге қойылуы

38 Бұдан кейін ариматеялық Жүсіп деген кісі Пилатқа барды. Жүсіп Исадан тәлім алған шәкірті болғанмен, мұнысын яһуди басшыларынан қорыққанынан жасырып келген еді. Осы кісі Пилаттан Исаның мәйітін айқыштан түсіріп алуға рұқсат сұрады. Пилат бұған келісті. Жүсіп барып, сүйекті айқыштан түсіріп алды. **39** Сондайақ Никөдем де сол жерге келді. Ол мәйітке жағатын мұр мен алой шайырының жүз қадақтай қоспасын әкелді. Никөдем бұрын бір кезде түн ішінде Исаға келіп кеткен болатын. **40** Яһудилердің жерлеу салты бойынша екеуі мәйітке осы хош иісті қоспадан сала отырып оны бәтес орауышқа орады. **41** Исаны айқышқа шегелеп өлтірген жердің маңында бір бақ болатын, сонда әлі ешкім

қойылмаған бос қабір бар еді. **42** Яһуди мейрамының қарсаңы болғандықтан және қабір жақын тұрған соң, олар Исаның сүйегін соның ішіне апарып қойды.

20

Мәсіх қайта тірілді!

1 Жексенбі күні элі қаранғы болған кезде мағдалалық Мәриям (жартастан үңгіп жасалған) қабірге келіп, оның аузын бекіткен қақпақ тастың орнынан алынып қалғанын көрді. **2** Мәриям Шимон Петірге және Исаның жақсы көрген шәкіртіне жүгіріп барып, оларға: «Иемізді қабірден алып кетіпті! Оны қай жерге қойғанын білмейміз! — деді. **3** Петір мен элгі шәкірт дереу қаладан шығып, қабірге қарай беттеді. **4** Екеуі бірге жүгіре жөнелді, бірақ сол шәкірт Петірден жылдамырақ болғандықтан қабірге алдымен жетті. **5** Ол еңкейіп, бәтес орауыштың жатқанын көрді, бірақ ішіне кірмеді. **6** Сол сәтте оның соңын ала Шимон Петір де келіп, қабірге кірді. **7** Ол да бәтес орауыш пен Исаның беті бүркелген сүлгінің жатқанын көрді. Сүлгі бәтес орауышпен бірге емес, бүктелген күйі бөлек жатыр екен. **8** Сонда бірінші болып келген элгі шәкірт те қабірге кірді. Ол да соны көріп, Исаның тірілгеніне сенді. **9** Сол кезде олар Исаның Киелі жазбаларға сай өлімнен қайта тірілуге тиіс екендігін элі де түсінбеуші еді. **10** Содан кейін екі шәкірт тұрған үйлеріне қайта оралды.

Қайта тірілген Мәсіхтің мағдалалық Мәриямға көрінуі

11 Ал Мәриям үңгірдің алдында жылап тұрды. Жылап тұрған ол қабірдің ішіне еңкейіп қарағанда, **12** аққа оранған екі періштенің отырғанын көрді. Біреуі Исаның сүйегі қойылған жердің бас жағында, екіншісі аяқ жағында отыр екен. **13** Періштелер Мәриямға: — Қарындас, неге жылап тұрсың? — деп тіл қатты. Ол: —

Мырзамды алып кетіпті, енді Оны қай жерге қойғанын білмеймін, — деді. **14** Осыны айтқаннан кейін артына бұрылған Мәриям Исаның тұрғанын көрді, бірақ Оны танымады. **15** Иса: — Қарындас, неге жылап тұрсың? Кімді іздеп жүрсің? — деп сұрады. Мәриям Оны бағбан екен деп ойлап: — Мырза, Оны алып кеткен Сіз болсаңыз, қай жерге қойғаныңызды айтыңызшы, мен Оны алып келейін, — деді. **16** Сонда Иса оған: — Мәриям! — деп үн қатты. Мәриям Исаға бұрылып: — Раббуни! — деді. Бұл сөз «Үстазым!» деп аударылады. **17** Иса оған: — Маған қолыңды тигізбе, себебі Мен әлі Әкеме көтерілген жоқпын. Одан да бауырластарыма барып, оларға Менің Әкеме, яғни сендердің де Әкелеріңе, өз Құдайыма, яғни сендердің де Құдайларыңа көтерілетінімді айт! — деп тапсырды. **18** Мағдалалық Мәриям шәкірттерге барып, өзінің Иемізді көргенін және Оның осы айтқандарын жеткізді.

Мәсіхтің шәкірттеріне келіп, ұлы тапсырманы аманат етуі

19 Сол жексенбі күнінің кешінде Исаның шәкірттері жиналып, яһуди басшыларынан қорыққаннан есіктерді бекітіп алған еді. Кенеттен кіріп келген Иса, орталарына тұра қалып: «Сендерге амандық пен тыныштық болсын!» — деп батасын берді. **20** Осыны айтқаннан кейін Иса оларға екі қолы мен бүйірін көрсетті. Шәкірттері Иелері Мәсіхті көріп қатты қуанды. **21** Иса оларға тағы да: «Сендерге амандық пен тыныштық болсын! — деді. — Әкемнің Өзімді осы дүниеге жібергені сияқты, Мен де сендерді адамдарға жіберемін». **22** Осылай дегеннен кейін шәкірттерінің бетіне демін үрлеп: «Киелі Рухты қабыл алыңдар! **23** Кімнің күнәларын кешсеңдер, солар кешіріледі, ал кімнің күнәларын кешпесеңдер, солар кешірілмейді», — деді.

Күмәнданған Томаның Мәсіхті көріп, тпірілгеніне сенуі

24 Исаның он екі шәкіртінің бірі, Сыңарлас деп аталып жүрген

Тома, Иса келген кезде олардың арасында жоқ еді. **25** Басқа шәкірттер оған: — Біз Иемізді көрдік, — дегенде, Тома: — Мен Оның қолдарынан шегелердің орнын көрмесем, саусағыммен шегелердің орнын сипап, бүйіріндегі тыртығын қолыммен ұстап көрмесем, Оның тірілгеніне еш сенбеймін, — деп жауап берді. **26** Бір аптадан кейін Исаның шәкірттері тағы сол үйге жиналды, олармен бірге Тома да болды. Есік бекітілген еді, бірақ Иса кіріп келіп, орталарына тұра қалды да: — Сендерге амандық пен тыныштық болсын! — деді. **27** Содан кейін Томаға: — Менің қолыма саусақтарыңды тигізіп қара, алақаныңды бүйіріме қой және сенімсіз болмай, сенетін бол! — деді. **28** Тома Оған: — Ием менің, Құдайым менің! — деді. **29** Иса: — Тома, сен Мені көргендіктен Маған сеніп тұрсың. Ал Мені көрмесе де сенетіндер бақытты! — деп жауап берді. **30** Иса шәкірттерінің көз алдында осы кітапта жазылмаған басқа да көптеген кереметтер істеді. **31** Ап жазылғандары Исаның Құтқарушы Мәсіх, Құдайдың рухани Ұлы, екендігіне сендер сеніп, сенімдерің арқылы Онымен тығыз байланыста тұрып, шынайы өмірге ие болсын деген мақсатпен жазылған.

21

Мәсіхтің шәкірттерімен көл жағасында кездесуі

1 Бұдан кейін Иса Тіберия көлінің жағасында тағы бір рет шәкірттеріне көрінді. Бұл былай болған еді: **2** Шимон Петір, Сыңарлас Тома, Ғалилеядағы Қана қаласынан шыққан Натанайыл, Зебедейдің ұлдары және Исаның тағы басқа екі шәкірті бәрі бірге болды. **3** Петір оларға: — Балық аулауға бара жатырмын, — деді. — Біз де барайық, — деді олар. Содан сыртқа шығып, қайыққа мінді. Алайда бұл түні олар түк ұстаған жоқ. **4** Таң сәріде Иса жағада тұрды, бірақ шәкірттері Оның Сол екенін білмеді. **5** Иса оларға: — Балалар, балықтарың бар ма? — деп үн қатты. — Жоқ. **6** — Ауды

қайықтың оң жағынан салыңдар, сонда біразын ұстайсыңдар, — деді Иса. Олар ауын тастаған соң түскен балықтың көптігінен оны тартып шығара алмады. **7** Сол кезде Исаның жақсы көретін шәкірті Петірге: «Бұл — Иеміз ғой!» — деді. «Бұл — Иеміз ғой!» дегенді естігенде, сырт киімсіз жүрген Шимон Петір көйлегін буып алып, суға секірді. **8** Басқа шәкірттер де қайықпен жағаға беттеді, олар жағалаудан алыс емес, жүз метрдей жерде жүрген еді. Бұлар балыққа толы ауды сүйретіп келді. **9** Жағалауға шыққан олар күйген ағашпен жағылған отты, оның үстіндегі балық пен нанды көрді. **10** Иса оларға: «Қазір ұстаған балықтарыңнан әкеліндер!» — деді. **11** Петір суға түсіп, үлкенүлкен балыққа толы ауды жағалауға шығарды, бір жүз елу үш балық бар екен. Балық сонша көп болса да, ау жыртылмапты. **12** Иса оларға: «Енді келіп, тамақтанындар!» — деді. Шәкірттердің ешқайсысының: «Кімсіз?» деп сұрауға батылы бармады. Себебі олар Оның өздерінің Иелері Мәсіх екендігін білді. **13** Иса келіп, нан алып, бұларға үлестіріп, балықтан да берді. **14** Бұл Исаның өлімнен қайта тірілгеннен бері шәкірттеріне үшінші рет көрінуі еді.

Мәсіхтің Петірге арнаған тапсырмасы

15 Олар тамақтанып алғаннан кейін, Иса Шимон Петірден: — Жохан ұлы Шимон, сен Мені мыналарға қарағанда көбірек сүйесің бе? — деп сұрады. — Иә, Ием, Сізді жақсы көретінімді білесіз ғой. — Тоқтықозыларымды бақ! **16** Иса екінші рет: — Жохан ұлы Шимон, сен Мені сүйесің бе? — деп сұрады. — Иә, Ием, Сізді жақсы көретінімді білесіз ғой. — Иса оған: — Қойларымды бағып жүр! — деп тапсырды. **17** Иса үшінші рет: — Жохан ұлы Шимон, сен Мені жақсы көресің бе? — деп сұрады. Иса: «Сен Мені жақсы көресің бе?» деп үшінші рет сұрағандықтан Петір мұңайып: — Ием, Сіз бәрін де білесіз, Сізді жақсы көретінімді де білесіз, — деді. Иса оған: — Қойларыма қарап жүр! **18** Саған өте маңызды шындықты айтамын: жас кезінде сен белінді өзің байлап, қалаған жағыңа

бардың. Ал қартайғанда қолынды созып тұрасың, сонда басқа біреу беліңді байлап, барғың келмеген жаққа еріксіз ертіп кететін болады, — деді. **19** Иса бұны Петірдің Құдайдың ұлылығын қандай өлімі арқылы паш ететінін білдіру үшін айтты. Осыдан кейін оған: «Мен жүріп өткен жолмен жүр!» — деп тапсырды. **20** Петір бұрылды да, Исаның жақсы көретін шәкіртінің ілесіп келе жатқанын көрді. Ол дастарқан басында Исаға қарай жантайып жатып: «Ием, Сізге опасыздық жасайтын кім?» — деп сұраған шәкірт еді. **21** Петір сол шәкіртті көргенде Исаға: — Ием, ал мынау ше? — деді. **22** Иса: — Қаласам, Мен қайтып келгенше ол осында болады, онда сенің не шаруаң бар? Өзің Мен жүріп өткен жолмен жүр! — деп жауап берді. **23** Бұдан кейін бауырластар арасында «сол шәкірт өлмейді» деген сөз тарады. Бірақ Иса Петірге «өлмейді» деп айтқан жоқ. «Қаласам, Мен қайтып келгенше ол осында болады, онда сенің не шаруаң бар?» деген еді.

Соңғы сөз

24 Осының бәріне куә болып, барлығын жазып қалдырған — әлгі шәкірт. Біз оның куәлігінің шынайы екенін білеміз. **25** Исаның істеп кеткен көптеген басқа да істері бар. Олар туралы толықтай жазса, жазылуға тиісті кітаптар, менің ойымша, бұл дүниеге сыймас еді. Аумин.